

Kunz József és Társa

Cs. és kir. udv. szállítók. Szerb kir. udv. szállítók.
Budapest, V., Deák Ferencz-utcza és Bécsi-utcza sarok

Vásznak, asztalneműek, fehérneműek.
Uri és női divatárak. * * Menyasszonyi kelengyék.
Nagy választék szőnyegárakban:
szalon szőnyegek, futók, ágyelők, szövet- és csipkefüggönyök, ágy- és aszalterítők
Valódi perzsa- és smyrna-szőnyegek minden nagyságban és árban. * * * * * Művészi függönyök.
* * Saját telepeinken előállított háziipari cikkek. * *
Alapítva 1802. Alapítva 1802.

Vegyí tisztítás, ruha-festés, gőzmosás
ozimú ismertető füzetet bárkinek bérmentve küld Haltenberger Béla, Kassa.

Ujdonság! Törvényesen védte! Bejegyzelt márkát! Hatásos!

Brilláns karácsonyfa-angyal-csöngetés. I. sz.
egészén fémhöz, 6 aranyozott angyallal, 30 cm. magas. El nem törő karácsonyfa-csúcson. Kezesség kifogástalan működésért. Legszébb és legújabb karácsonyfadísz, mely egyetlen keresztény családnál sem hiányozhat. A három gyertyalángtól származó meleg levegőtől forgáshoz jár a hajlékony, az arra alkalmasított javított acélkalapácsok megütik a három harangot, miáltal kellemesen hangzó, ezüsttiszta csengés keletkezik, mely fiatalembereket és öregeket átjártos karácsonyi hangulathoz helyez. Ára kartonnal és használati utasítással együtt dróbként **K 1.50.**
3 drb K 4.50, 4 drb K 5.20, 6 drb K 7.20, 9 drb K 10.80, 12 drb K 12.50, 24 drb K 26.50. Utánvét 20 fillérrel drágább. 2. szám. Ugyanaz a karácsonyfa-angyal-csöngetés igen elegáns, külön finom nikkelezett kivitelben sodrott harangszalokkal és 3 pompásan sugárzó ezüst-lametta-virággal, melyek a gyertyák meggyújtásánál csodászerű fényreflexet adnak. Kartonnal használati utasítással együtt bérmentesen és előfizetés mellett **K 2.-**, 3 drb K 3.50, 4 drb K 7.25, 6 drb K 10.50, 9 drb K 13.50, 12 drb K 20.25, 24 drb K 39.50. Utánvét 20 fillérrel drágább. A fenti csöngetésből egyenlő több megrendelésnél minden megrendelő 10 drb valogatott, művészi kivitelű képes levelezőlapot kap, köztük karácsonyi és újvi kártyák, melyek mindegyikének 10-20 fillér az ára. Kiosztás megengedve, vagy pénz-visszatérítés, tehát nincs közzéírás! A megrendelések december 15-ig érkeznének meg. Csak és kir. udv. szállító **KONRAD JÁNOS**
Brix 2041. sz. (Csehország). Tessék legújabb fényképezőgémet kérti 3000 képpel, mely önmek azonnal ingyen és portmentesen megküldetik.

Páratlan és csodás hatású arczsépítő és inomító a Földes-féle
Margit-crème
főnri körökben használt készítmény. Zsirtalan, ártalmatlan, rögtön szépít. Az egész világon kapható 1 és 2 koronás tégelyekben. Margit-szappan 70 f., Margit-póder 1 K 20 f. három színben kapható. Tessék a záróvédjegyre ügyelni és csakis eredeti készítményt elfogadni, melynek ártalmatlanságáért és kitűnő hatásáért felelősséget vállal a készítő
: : : :
FÖLDES KELEMEN gyógyszerész Aradon.

Valódi porosz szalon köszén
zsákokban és egész fuvarokban legolcsóbban és leggyorsabban kapható
: : : :
Rédei és Társa köszénnagykereskedőknél, központi iroda V., Béla-utcza 4.
Telefon 36-83. Telefon 36-83.

A gége, torok, tüdő, gyomor, bél, vese, hólyag hurutos bántalmainál felülmulhatatlan
MÁLNÁSI Sicilia
ARTÉZI GYÓGYVÍZ
KAPHATÓ MINDENÜTT
FŐ-**BRÁZAY KÁLMÁN** CEGOMI
RAKTÁR BUDAPEST, VIII., JOZSEF-KORUT 37/39.
Csak „SICULA” névvel ellátott üvegek valódiak.

Karácsonyi jutalmak.
Minden t. oz. vevő, a ki a szeptember 1-től december 30-ig terjedő időközben egyszerre legalább 40 koronányi levélbeli megrendelést tesz, karácsonyi ingyen-jutalmaként egy 4343. sz. 1-a Adler-Roskopf rázó-ébreztető ójól világító mutatólappal kap 4 K 20 f. értékben három évi jótálló okmányt. A ki ilyen megrendelést egyszerre legalább 60 koronáig tesz, egy 4060. sz. svájci Roskopf rendszerű Patent-Anker-Remontoir órát kap, 5 K értékben három évi jótálló okmányt. Az a vevő, a ki a szeptember 1-től decz. 15-ig terjedő időközben egyszerre legalább 20 koronányi levélbeli megrendelést tesz anyagszegényes karácsonyfát kap 1 K 50 f. értékben. Ezenfelül kap még minden megrendelő egy 96 oldalas 1909-re szóló napiári ingyen mellécsomagolva. Azok a kiknek megrendeléseik a fenti időhatáron túl (november 30-dika, illetve december 15-dike után) érkeznek be ezen ingyen-jutalmakat semmi szín alatt sem kaphatják meg. Ajánlatos tehát, nekem a karácsonyi megrendeléseiket már a szeptember, október és november hónapokban beiktatni.
Első óz jár rájuk **KONRAD JÁNOS**, cs. kir. udvari szállító **Brix 1562. sz.** Csehország.
800 oldalas fényképezőgémet, mely 3000 képet tartalmaz, ki-vádnatra mindenkinék ingyen és bérmentve lesz megküldve.

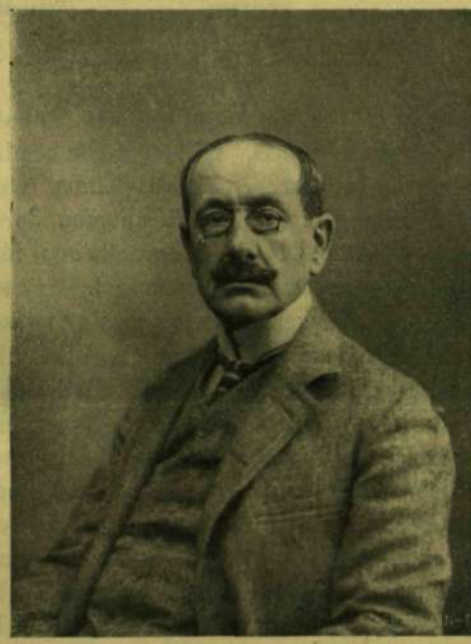

48. SZ. 1908. (55. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ HOITSY PÁL. FŐMUNKATÁRS MIKSZÁTH KÁLMÁN. BUDAPEST, NOVEMBER 29.

Szerkesztési iroda: IV. Beáltanoda-utca 5. Előfizetési feltételek: Egész évre 16 korona. A Világkronika-val Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4. Félévre 8 korona. negyedévenként 20 fillérrel Negyedévre 4 korona. több. Külföldi előfizetéseken a postalingy határozott viteldij is csatolandó.

HÁROM ÚJ TITKOS TANÁCSOS.

ÓFELSÉGE valóságos belső titkos tanácsosainak előkelő társasága a minapában három új kegyelmes úrral gyarapodott. Három államtitkár érte utól czimben a miniszterét: *Bolgár Ferencz, Hadik János gróf és Tóth János* ó exzellenzeiáik.
Azonkívül, hogy mind a három férfiú államtitkár, mind a három képviselő és mind a három egyszerre lett a királynak valóságos belső titkos tanácsosa, személyes tulajdonságaik is vannak az új kegyelmes uraknak, a melyek egyaránt jellemzik mindhármukat. Így például mind a háromra áll ez a karakterisztikon, hogy: *kemény ember*. Az energia, a fegyelmetudás és fegyelmetartás képessége, a férfias gondolkodás érzez mindhármuknak kidomborodó egyéni tulajdonságuk. Talán ezeknek a karaktervonásoknak a közössége fakasztotta a lelkükben egy hajlandóságnak is a közösségét, a melynek színét és nyomát ott találjuk a pályájukon. Ez a közös hajlandóság a katonai pályához, a katonai mesterséghez való vonzódás volt.

BOLGÁR FERENCZ.

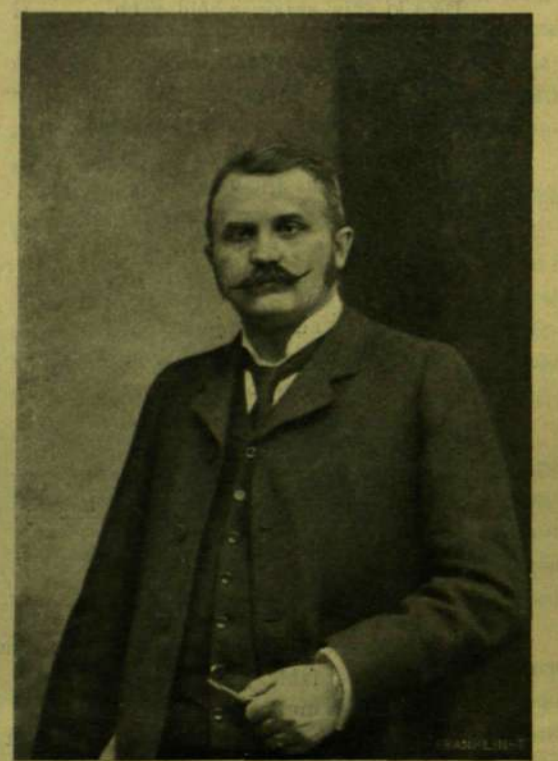
Ketten közülük erre a pályára készültek is. Bolgár Ferencz a hadmérnöki akadémiát végezte és mikor egy párbaja után, a melyben agyonlőtte az ellenfelét, Schleyer alezredest, otthagya a katonai szolgálatot, megint csak háborús pályára lépett: újságíró és politikus lett. *Hadik János gróf* is a katonai mesterségben szerezte a siker első csillagait és főhadnagyi ranggal hagyta ott az armádiát. *Tóth János* ugyan jogot tanult és végzett, de mint törvényhozót, mindig legerősebben a katonai kérdések érdekelték és foglalkoztatták. Ezekhez a kérdésekhez és ezekről a kérdésekről szolt legszivesebben és a katonai éreneyt honorálta a pártja azzal, hogy mikor nagy küzdelmeket, nagy harcokat folytatott, intőző hatalmat adott neki a maga vezérkarában, a hol nagyszerűen meg is állta a helyét.

Bolgár Ferencz csakugyan a politikában is megmaradt a kedves studiumánál: a honvédelmi miniszteriumnak lett az államtitkára. *Hadik János gróf* kevésbé harcziás területen szolgálja az országot: a belügyek intézésében, *Tóth Jánost* meg egyenesen a legszelidőbb terrénura kívánta a kultura érdeke: a vallás-és közoktatásügyek vezetésében lett munkatárs Apponyi Albert grófnak. És kiderült, hogy mind a hárman kitűnően tudják teljesí-

teni a földadatukat azon a területen is, a hol azelőtt mozogtak, de azon is, a hová új kötelességek parancsa állította őket.

Van még az új valóságos belső titkos tanácsosoknak olyan közös tulajdonságuk is, a mi talán a legritkább és a legirigyléreméltóbb a kegyelmes urak világában. Aránylag még fiatal ember mind a három. A legidősebb közöttük, Bolgár Ferencz is csak ötvenhat esztendő és ő is már tizenegy évvel öregebb a korban utána következő *Hadik Jánosnál*, a kinél *Tóth János* még fiatalabb egy esztendővel. Az öregségen tehát még jelentékenyen innen vannak mind a hárman és valóban nagy gavalérsága a sorsnak, hogy mind a három még a koránál is fiatalabbnak látszik. Kemény vetretű, délezege, erős férfiak, teljességében a munka kedvének és képességének.

Utoljára hagyunk még egy hasonlóságot, a melyet ők maguk értékben bizonyára első helyre tesznek. Ez az az egység és egyzertelműség, a melylyel az egész politikai világ elismerése és rokonszenve fogadja karrierjüket. A hivatalos elismerés se volt késlekedő velük szemben, de már így is megelőzte ennek a világnak teljes elismerése, a mi pedig

TÓTH JÁNOS.

GRÓF HADIK JÁNOS.

érdemek nélkül sohase adódik. Ezt nem lehet megkapni se ingyen, se olcsón, se pusztá szerencsével.

LÉVAY JÓZSEF ÚJABB VERSEIBŐL.

Terített asztal.

Még itt van a nyár, fénylik a vidék,
Az ős fuvalmát nem érezni még.
Hegyet, völgyet, mezőt öröm lép el,
Mindegyik együtt szinte ünnepel.
A hegytetőről szerte-szét tekintek,
Rám mindenütt áldott jelekkel intnek ;
Itt áll, mi eddig csak remény vala,
A természet terített asztala.

Lent a mezőn a tápláló kenyér
Sűrű keresztje véget alig ér,
Emitt a fák a lankás oldalon
Érett gyümölcsös rakva gazdagon.
Feljebb egymásra már pirulva néznek
A gondzó börtön igéző gerédek ;
A csüggedő ember már bízni mer,
Hogy vállain könnyebb lesz a teher.

Készíteni e sok szép ajándokot,
Egymással ég és föld kezeit fogott :
Egyiktől fény, kővér eső s meleg,
Másként keblét nyitotta meg.
Dajkáta őket az anyatermeszt,
Gondja alatt pezsgő élet tenyészett
S a mit közös jószágok titka szült,
Most imé mind szemünk elé került.

Terített asztal vendégekre vár,
Kik rég várnak e pillanatra már,
Járulnak is, ki távol, ki közel,
Mint egy ünnepre, úgy érkeznek el.
Hű gyermekit kegyes szóval kínálja
A magasból az ég és föld királya,
Jelenti a szó, mely mennyből ered,
Hogy Ő igaz, hogy bennünket szeret.

Jóval munkásnép! az idő siet :
Legyen most itt az első hely tied.
Kaszát, kapát kik hűn forgattatok,
Gondoskodott az ég ma rólatok ;
Arzetokról kemény rögek porába
A verejték nem hullongott hiába,
Jutalmul legalább egy komor
Télen át megkímél tán a nyomor.

A gazda is vegyül a nép közé,
Az asztalnál a legfőbb rész övé,
Övé a föld, övé a drága gond,
Kalásztenger gyöngyszemet néki ont.
Jószívűleg tekintse jó előre,
Ha egy kevés másnak is jut belőle ;
Adott jóval szegény lesz gazdagabb,
De a ki adja, százszor boldogabb.

Koldusok! bár későn jövétek is,
Az asztalról hull morzsa néktek is,
Hisz' annak örvendő vendége mind
Az égbe gondol, ha rátok tekint.
Áldó szavát bús ajkatokra adja
A könyörület egy-egy jó falatja
S elhiszitek, egy pillanatra bár,
Hogy ti is éltek s öröm néha vár.

S lássátok vendégül a jó anyát,
Mindent ajatok szülőjét, a hazát,
Ki annyi bús, bajt oly régen emel,
Egy ünnepe-évet méltán érdemel.
Jusson fülébe innen a kiáltás :
Hogy országos legyen az asztal-áldás
S mely szívében már-már csak pislá fény,
Eres lángra lobbanjon a remény.

Ünnepe ez a szép nap.

Ünnepe ez a szép nap ; szívben, templomokban
A hazaszeretet fátyla kilobban
S fényt derít a multra,
Midőn szent hév gyújtja lelkünket, arczunkat
S szabadságért vívott gigászi harcunkat
A világ bámulta.

Tavaszi sugártól a természet ébred,
Hegyen, völgyön, síkon megmozdul az élet
És nem hagy pihenni ;
Dalok zendülése, zászlók lobogása
Hivogat hazánkért örök bajvívásra :
Emlékezni, tenni.

Jeltelen sirjokból e napon kiszállnak
S körülünk lebegnek a dícsült árnyak
Vértanúk és hősek,
Buzdítva, hobb szentelt nyomaikban járjunk
S boldogabb jövendőt csak magunktól várjunk
És legyünk erősek.

Mi pedig, kik ama kort még nem feleltük
S dícső küzdelemben részünket kivettük
Verejtékkel, vérell :
Mutassuk az ítat bölcsen intve, óva,
Melyen vibarúzótt nemzetünk hajója
Biztos parthoz ér el.

S ha örök áomra hajtnak le fejnüket,
A túlvilágra is kísérvén bennünket
A hit s remény szava
Hogy rég elfelejtett hűlt poraink felett
Szabadsága szárnyán nagygyá emelkedett
És virul a haza.

A FEKETE VÁROS.

REGÉNY. (Folytatás.)

Irta MIKSZÁTH KÁLMÁN.

Eddig tartott a Verona elbeszélése, láthatólag megkönnyebbedett, mikor megszabadult súlyos és veszedelmes titkától. Kinos esőnd támadt. Várta, mit mond az alispán, de az egy szót se szólt. Ott ült a karszékeben, félig megmerevedve, hamuszínű arccsal. Az asszony lopva, félénken pillantott rá, úgy tetszett neki, hogy nem is él. De mégis. Hiszen az Ádám-csutka mozog a nyakán, tehát lélegzik. Így telt el vagy három-négy perc. Verona egyszer-kétszer köhintett, hogy az urat figyelmesse jelenléte, de az most se vett róla tudomást. Messze járt most az ő elméje! Olyan rejtélyeken tűnődött, melyeket még halandó meg nem fejtett. Miből van gyúrva az asszonyi állat? Csakugyan nem volna benne semmi keményebb anyag? Csupa csiriz, mely ragad mindenhez, mindenkhez. Csiriz felül és csiriz belül, csupa csiriz és csiriz az utolsó porczikáig. Hát Karolina is ilyen lett volna? (Mélyen sóhajtott és bozontos nagy feje a mellére hanyatlott.) Az Isten hát nem teremtett semmi egészen tisztát? A legtündöklőbb ekességnek, a napnak, foltjai vannak, a legátlátszóbb forrászvízben undok ázalagok hemzsegnek. A legfehérebb liliomnak is van árnyéka...

— Elmehek? — kérdezte végre Verona.

Görgey összeresztett, akkor vette észre, hogy ott van. Beleegyezőlő biczentett, hogy elmehek, de az ajtóval visszaszólitotta.

— Megálljon, Presztonné, még kérdezek valamit. Gyakran előfordult ilyen eset?

— Legalább is minden második éjszaka halani lehetett az ismeretes fűtőút az udvaron.

— Jól van, Presztonné. Senkinek se szól többet a dolgról soha és most elmehek.

Nem kételkedett többé. A természetnél fogva könnyen hívó volt, ehhez járult egy tegnapi jelenet a «Szeretseny Királ»-hoz című taktérben, hol a megyei tisztikar közösen étkezett. A vacsoránál a közügyekről beszélgetve, szóba került Görgey János táborba szállása. Marsalkó Péter mondani kezdte: «Furcsa hírek érkeztek...» Mire közbevágott a már egy kicsit becípített protonotárius, Reviczky Dániel, mintegy kiegészíteni a mondatot: «Toporczról.» Hüledezve néztek össze a megyei urak,

mint mikor valaki nagy tapintatlanságot mond s Marsalkó uram mohón sietett kiegyengetni a hibát: «Dehogy, — mondá, — Erdélyből jönnek a furcsa hírek, hogy ott mindennek vége van.» Az alispán nem értette meg tegnap, miről lehet szó, de most már minden világos. Az urak már hallottak egyet-mást a sógorné kalandjáról. Nem, ezt nem lehet tovább tűrni, ennek végét kell vetni, a szegény János becsülete kedvéért.

Alig hogy megjött Preszton mindenféle bögrékkel, üvegekkel, zsirokkal, füvekkel és azokhoz való utasításokkal, legott felhívatta a két legügyesebb lándzsást,* Göbölő Andrást, valamint Szabó Gergelyt s megparancsolta, hogy nyomban útra keljen, a legnagyobb titoktartással környékezzék meg éjjel Toporczon a Görgey János kastélyát, a hol a toporczyi molnárnak valami ujonnan szegődött legénye szokott gonosz szándékból megjelenni, fogják meg és lehetőleg feltűnés és zaj nélkül hozzák eleibe.

Ez szerdán délelőtt történt s már pénteken este, mikor az alispán épen vetkeződni kezdett, jelenté neki Preszton:

— Egy rabot hoztak Toporczról a lándzsások. Mit mondjak nekik?

— Hogy most nem érek rá. Majd reggel beszéljek vele.

Kis vártatva visszatért Preszton, hogy a lándzsások azt kérdeztetik, ne adják-e át a várnagnak?

— Eredj, mondd meg nekik, hogy semmi esetre sem. Előbb én akarok vele beszélni. Ez az én privát rabom. Csukják be ideiglenesen valami üres czellába.

Megint csak visszajött Preszton.

— Azt üzenik a lándzsások, hogy a szegény rab egész nap és egész megelőző éjjel nem evett egy falatot sem, pedig olyan rázós szerében hozták, hogy ha evett volna is, holtéhes volna azóta.

Az alispán, a ki már azóta levetkőzött és a takaró alá bújt, ingerlékenyen válaszolt:

— Mondd meg a lándzsásoknak, ne üzenessenek. Mit gondolnak a beste lelkek, hogy kivel beszélnek? Előtte lehet könyörögni, de nekem üzenni nem lehet. Ha még egyszer üzeni mernek, megbotoztatom őket. A mi a rabot illeti, hadd bőjtöljön az ebugatta!

Ezzel aztán rendbe jött ez a függő kérdés is. Reggelre azonban nagy elfoglaltságra kelt az alispán, már ott csoszogtak előszobájában a mindenféle ügyes-bajos felek és deputációk, azonfelül értekezletek, tárgyalások vártak rá, úgy, hogy szinte zúgott a feje, mint egy köpi s teljesen megelégedezett a rabról. Minthogy vasárnap jött közbe, estefelé hazahajtott Görgey, hol megint gazdasági ügyekben kellett traktálni. Lembergi kereskedők várták, kik a hízott ökreit akarják megvenni. Másnap ezüdar idő kerekedett, hó, szél, de olyan, hogy a fákat esavarta ki az erdőben. A kutyát se való ilyenkor kihajtani. Egész nap ki nem mozdult szobájából. Csak innen szép most a világ, fehérek a fák, a házfedelek, a hegyek és minden, a meddig a szem lát, csupán messze az úton rontja a főszege összhangot egyetlen fekete pont. A fekete pont egyre közelebb jött. Eleinte olyan piciny volt, mint egy varjú, aztán mint egy szuszék, míg végre egy hintó alakját vette föl, melyet négy sötét pej vontatott nagynehezen a kerékagyig érő hóban. Messziről jöhet, mert különben szánkó lenne, — annak vetnek

* Lándzsásoknak a megyei rendőri közegeket, a pandurok előideit neveztek Szepesben, bár karddal és karabélylyal voltak ellátva s a lándzsást csak díszkivonulásoknál, vagy mint parádés örk használták.

most puha, pihecs ágat felülről. A mint aztán a templombhoz ért a hintó, nagy ostorpattogtatás közt befordult az urasági fasorba.

— Vendéget kapunk, — jegyezte meg Marjáné boszús hangon, birsalmákat rakosgatva a meleg kályha párkányára, hogy azok ott szépen szagoljanak a tekintetes úrnak. — Megfoghatatlan az, hogy kedvük van az embereknek ilyenkor is mászkálni!

A hintó ezalatt bejárt az ambitus kiugrója alá. Görgey maga is kíváncsi volt és az udvarra nyíló ablakhoz lépve látta, hogy a farkasbőr-bundából egy nagykendőbe keresztül-kasul bebabulázott asszonyi alak kásmálódik ki, magával rántván sötétzöld esurapéja szárnyával téglát, palackot, melyek nyilván melegtől szolgálhattak. Az érkező bekötött fejéből csak a két szem látszott ki és a hidegtől pirosra mart orr, lehetetlen volt felismerni. Csak miután az előszobában leszedte róla a ruhákat Preszton, a vele váltott néhány behangzó szóból ismerte meg Marjáné:

— Akármí legyek, a toporczyi úrasszony, — s azzal eleibe rohant.

Görgey ellenben összeszorította ajkait s halántékán kidagadtak az erek. A helyett, hogy ő is kifelé sietne, a mint azt az illedelem hozná magával, leült az íróasztalához és írni kezdett, vagy legalább mímelt, hogy ír.

Csakugyan Görgey Jánosné nyitott be. Görgey hallotta, a mint belép és meghugognak a szoknyái, de csak irt izgatottan, mérgesen és hátra nem fordult egy világit se: nem látta hát az asszony feldúlt arcát, megtört, roskadozó alakját.

Az asszony megállt egy perczig a szoba közepén, mintha megütődne, majd csendes, rekedt hangon figyelmeztette az írásba elmerültet.

— Én vagyok, sógor.

De még erre se fordult meg Görgey, szorgalmatosan irt tovább s csak úgy foghegyről szólt hátra rídog, megvető hangon:

— Mit akar?

Talán észre sem vette a hideg, sértő modort, ki venné észre a tüszürást, mikor a szívét hasogatja a legnagyobb fájdalom; ereje elhagyta, egy székbe roskadt, csak épen hogy még szakvabba birta rakni a lesújtó hirt:

— Elfogták az uramat, a kegyelmed testvérbátyját.

Erre aztán lecsapta a tollat az alispán s keserű gúnyba tört ki:

— És kegyelmed persze búsul ezen.

— Oh, Istenem, — kiáltá fuldokló hangon, — hiszen vége van, gályákra viszik, vagy vesztőhelyre.

Az alispán elsápadt.

— Ki fogatta el? — kérde izgatottan.

— Bizonyosan a császár.

— És hol van ő most?

— Nem tudom, hova vitték.

— Hol és mikor fogták el? Ütközethen vagy másképp?

— Orthon, — felelte Görgeyné, s hangosan kezdett sírni.

Az alispán esodálkozó szemeket meresztett rá.

— Hát otthon volt? Én erről semmit se tudtam.

— Mert titkolni kellett; álrühában volt megfűződva a toporczyi malomban.

Az alispán halovány arca olyan vörös lett erre a szóra, mint a főtt rák, szeméből kialudt a haragos fény s homlokáról eltűnt a bánat-felleg, egy tekintetet vetett a remegő nőre, volt abban részvét, bánbanat, szegény, s egy hirtelen mozdulattal térdre esett előtte s fekete kö-

tényének, mely megfeszült a tércein, megfogván egyik szélét, ajkához vitte és megcsókolta.

— Mit csinál kegyelmed? — ijedezett az úrnő s felugrott a székről.

— Valami olyast, a mit vezeklékül szabtam most magamra, de a mire nem vagyok érdekes. (Felkelt, lerázta térdéről a port s élenken folytatta.) Mária, kedves sógorasszony, egy perczig se tartson a bánata többé, Jánost nem a császár fogatta el, hanem olyan ember, a ki visszaadja.

Görgeyné nagy lélekzetet vett s félig hívón, félig bizalmatlanul tekintett rá.

— Oh, Istenem, ki hát?

— Én, — felelte Görgey, — én fogattam el. Csalódottan csüggesztette le a fejét. Milyen új szerencsétlenség! Isten csakugyan elvette az eszét, épen a legrosszabbkor, mikor rászórt volna. Már előbb is feltűnt a különös viselkedése, de most már bizonyos.

Görgey észrevette az asszony arcán, hogy mit gondol és sietett őt megnyugtani.

— A sógorasszony most azt hiszi, hogy megőrültem, de én nem vagyok bolond, csak gonosz. Nem tudom, megbocsáthat-e nekem valaha? Azt pletykázták előttem, hogy a sógorasszony éjjelenként egy molnáregényt eresztget be a szobájába, ez engem fellázított és elrendeltem a molnáregény elfogatását. Alávaló dolog volt tőlem, hogy elhittem. Üssön pofon érte most, megérdemlem, itt van a fejem, tartom.

Oh, most kellett volna megnézni, milyen szép az, hogy nem csak az égről jöhet nap-sugár, hanem megterem a könnyesepp alatt is; ime, keresztül tört a mosoly a nagyasszony könnyein. Sirt és nevetett egyszermind.

— No, csak az kellene, hogy megússem. Hiszen igaz volt, a mit beszéltek, — áradozott Görgeyné s rózsza nyílt ki az arcán, elpirült egy kicsinyt; pajkos derű repdesett a mellett az ajkszógleiteiben (szébb volt akármilyen ős hajadonnál). — Mi türes-tagadás, beeresztettem Jánost éjjel, mint a parasztasszonyok a szeretőjüket. Hiszen annyi beszélni valónk volt.

Mert-ne gondoljon valami egyebet (szemermetesen lesütötte a szemét). Oh, kell is már nekünk! Hanem ez is megdölgöttség. Most már belátom. Adjunk hát az Istennek, hogy csak így végződjön, nem rosszabbul. Mert fel is ismerhették volna. Ámbár szakállt növesztett, a bajuszát leborotválta és... de hiszen látta őt, mennyire át van alakítva.

— Nem, még nem láttam.

Árnyék vonult át a Mária homlokán.

— Hogy lehet az? Hát nem itt van? Hát hol van ő most?

Nyugtalanul függesztette rá a szemét, de Görgey nem felelhetett, nyelvét ebben a szempillantásban bénította meg a rémület, levegő után kapkodott. Eszébe jutott, hogy a foglyot nem engedte a várnagyhoz vitetni, hogy az bevegye a rendes rabok létszámába, minélfogva nincs gondoskodás a kosztjáról, éhen is halhatott azóta.

— Az Isten szerelméért, mi lelte? Mért nem felel?

A finom nő ösztöne súgta meg, hogy János-tal történt valami.

Görgey az ajtóhoz szaladt, felszakította izgatottan s kikiáltott:

— Rögton fogjátok be a legsebesebb négy lovat! Marjáné, a bundámat, botosomat! Hamar, hamar!

— Meghalok a bizonytalanságtól, sógor, ha nem felel, — esengett Görgeyné remegő hangon. Pál úr a verejtéket törölte le homlokáról parasztosan, a kabátja ujjával.

— Meddig él meg — szólt tompán fojtott hangon, — egy ember éten-szomjan?

— Nem tudom, — nyögte Görgeyné megsemmisülve, elhalón.

— Majd talán tudja Marjáné. Hej, Marjáné! Jöjjön csak be, Marjáné! Meddig él meg egy ember éten-szomjan?

— Sohase próbáltam, — felelte Marjáné. — Hanem azt hiszem, embere válogatja. A katolikus ember kibírja egy hétig is, mert az hozzá van szokva a bőjtökhöz, de a lutheránusokért nem mernék jótállni. Mikor a megboldogult uramnak, Isten nyugtassa meg, az a nagy hideglelése volt...

— Menjen a bolond fecsegésével! Sürgesse inkább a kocsi!

Görgeyné kétségbeesetten ragadta meg a sógora karját:

— Mi történt az urammal?

— Az Isten kezében van, — felelte megtörtén.

— Annyira volnánk! — sikoltott fel az asszony.

— Elfeledkeztem róla, — vallotta be bűnbánó arccsal. — Éjjel hozták, külön czellába zártattam, a nélkül, hogy a kosztjáról gondoskodnám, persze azzal a szándékkal, hogy reggel megpirongatom, rájészték és kitoloncoltatam a megye területéről.

— Csak nem gondolja, — vetette fel az asszony, — hogy e miatt baja lett, vagy talán...

Görgey elhárító mozdulatot tett.

— Nem. Dehogy. Isten ments. (Az erős ember egész testében reszketett, mintha láz törné.) Oh, szó sincs róla. Semmi olyan nem gondolkodok, sógorasszonykám. Becsületemre mondom. Ejh, mi baja lehetne? Hanem tudja, mégis, péntektől, vagy épen csütörtöktől nem enni egy harapást sem. Nagyon éhes lehet. Azért hát készítsenek egy kis jó vacsorát, én most bemegyek érte és kihozom. Legyen addig itt nyugton, sógorasszony.

— No, én is bemegyek. Mindenesetre bemegyek.

— A hogy tetszik. De igazán nincsen semmi ok a nyugtalanságra, semmi ok. Be se mennek, hanem egy kicsit a fejem fáj... Majd széthasad. Egy kis szánkázás, egy kis friss levegő kihatna.

Bizalmatlanul nézegettek egymásra.

— Jó. De én mégis elkísérem, legalább nem únja magát az úton.

Ezalatt előállott a szán, a nyugtalanul kapálózó lovak szerszámán megszólitáltak a csengetyűk, megannyi apró lélekharangok. Az este is kezdett leszállni, piszkos, kékes kőd ereszkedett alá a tiszta fehér takaróra, a szél elállt már, de a hó még pilinkelt, mintha fehér legyek úsznának valami zavaros folyadékban.

Görgey fölségtette sógorasszonyát az ülésre és betakarította a lábait.

— Hát csakugyan nem restel velem jönni? Mindjárt visszajövünk Marjáné. Jó vacsorát főzöm. Három személyre, Marjáné. El ne felejtse, három személyre. (Aztán felugrott és leült a sógorné mellé.) Löcsére, Matyej! Ne kíméld a lovat. Ha mind a négy megdöglök is.

Matyej sóztfogadott, siklott a szán a csillogó fehér havon, mint a kilőtt nyíl. Sebesen maradoztak el a gyémántos erdők, ligetek az út két felén. A lovak orrlyukaiból, szájából sárgás párafátyolok szálltak a levegőben a jármű előtt.

Görgey megbánta, hogy olyan nagy sietségre intette a kocsiat. Még megijeszti vele az asszonyt. Pedig elég, hogy ő maga se él, se hal a rémülettől. Szükségét látta a magyarázatnak.

— Hamar szeretnék beérni, mert a várnagy-

Bogdány Jakab: Papagályok a parkban.

Kleinberger Ferencz ajándéka.

nál felejttem a penicilusomat s az ilyenkor vasárnap mindig hivatalos valahova vacsorára. Még majd hozzá nem juthatok a bicskámhoz, pedig valójában a bicska kedvéért megyek be. Meg vagyok löve. Egész nap nem bírtam magamnak kalamust faragni.

Olyan közömbös hangon mondta, mintha a penicilusnál csakugyan nem volna egyéb baja. Görgeyné hasonlóképen erőt vett magán s ki-vallogatta apránként, hogy ő meg leginkább azért megy be a sógorral, mert nem szenvedheti a Marjákné üres fecsegéseit. Hova-tovább

már szó sem esett Jánosról, mintha a világon se volna. Igazi hősiességszámba ment ez a megnyugtatóra számító kölcsönös gyöngédség, mely csak nagy lelki erőfeszítésekkel volt fenntartható s a mellett nem ért semmit, mert mindenik tudta a másikról, hogy a lelke valóságos kintpadra van feszítve. Összebeszéltek hetet-havat, mint az unatkozó utasok szokták, hogy egymást szórakoztassák, még az időjárás sem maradt megszólás nélkül, hogy igen zordnak ígérkezik az ideai tél (valahol a távolban farkasüvöltést vélt hallani Görgey), mire meg-

jegyezte a nagyszony: «Bizony jól járt a szegény urunk, Thököly, hogy már megverték s nyugton ülhet valahol Törökországban, a hol szelidebbek a telek.»

Mindezekről még semmit se tudott Görgey Pál, mert nem villanyos dróton jártak abban az időben a hírek, de csigaháton. Utasok hozták. Kovácsműhelyekben lovaikat patkoltatták és elmesélték, a mi nevezetesen hallottak, sokszor tizedik szájból. Nem ért ez semmit és retentetes lassan ment. Először is már magában ritkaság volt az erdélyi utas a Szepességen. De ha volt is, esetleg nem tört el a szekere és nem esett le a lovainak patkója, tehát nem ment be a kovács-műhelybe. De ha bement is, hát nem mondott igazat. De ha igazat mondott is, azt senki nem vehette annak, lehetetlen lévén kihámozni az ezer meg ezer keringő s egymásnak ellentmondó tábori hírek közül, melyik verzió felel meg a valóságnak. Hogy tart-e még a háború, vagy nem tart, legfeljebb a zab- és lóárakból lehetett kombinálni. A *veres egalj* csak a közelségből jel, egy-két meggyújtott erdélyi falu nem fest ki olyan messzire kiabáló pirosságot.

(Folytatása következik.)

A SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUM GYARAPODÁSA.

— Nemes Marcell ajándékai. —

Szépművészeti Múzeumunk rövid időn belül megint új látnivalókkal gazdagodott. A Markóképeknek az első nagy terembe való áthelyezésével felszabadult a Modern Képtár bejárati fülkéje. Ezáltal teljesülhetett régi óhajtatásunk, hogy a Rákóczi-kori magyar művészek festményeit egy külön helyiségben egyesítsük. Ez az eszme annál is inkább megvalósulhatott, mert időközben az ide vonatkozó anyag jelentékenyen megnövekedett. Míg ugyanis az említett korból a legutóbbi időkig csupán Kupeczky, Mányoki és Orient volt nálunk képviselve, addig mostan már méltón sorakozik melléjük egy negyedik magyar mester is:

Pietro Longhi: Goldoni arcképe.

Guttman Jakab: IX. Pius pápa mellszobra.

Nemes Marcell ajándékai.

A SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUM GYARAPODÁSA.

Bogdány Jakab, és kivüle még két másik hazai festő: a nagyszabeni származású Stranover Tóbiás (szül. 1684-ben), Bogdány veje és Schallhas (meghalt 1797-ben), ki a tizenhét századik századból a tizenkilencedikbe való átmenetet tünteti föl. Ilyképen egy egész pompás kabinetet kaptunk, a melyben kifüggesztett képek, ha nem is tökéletes, mégis megközelítőleg elég hű képet adnak a nevezett korszak magyar festőinek törekvéseiről.

Kétségtelül a legérdekesebb jelenség ebben a «Rákóczi terem»-ben Bogdány Jakab, kiről e helyen (Vasárnapi Ujság 1907. évf. 25. szám.) egy ízben már alkalmunk volt szólni. E cikk megjelenése óta Angliában, Hollandiában és Párisban szünet nélkül tovább folytak a kutatások ezen jelentékeny művészre vonatkozólag s az elért eredmények egy külön monografiában fognak a nyilvánosság elé jutni. Levéltári kutatások alapján sikerült megállapítanom pl. születésének helyét és évét, valamint azt, hogy mikor halt meg, kimutatni huzamos hollandi tartózkodását, továbbá száz évre terjedő följegyzéseket gyűjteni a Bogdány-családra vonatkozólag Angliában, a hol a Bogdányok nagy tekintélyben állottak. De tanulmányaim legfőbb eredménye az, hogy sikerült kifizűrnem a mester nem kevesebb, mint negyven eredeti művét, melyek közül mintegy kilenc darab — mind Angliából — jutott a Szépművészeti Múzeum birtokába. Megelégedéssel mondhatjuk el, hogy Bogdány művészete minden irányban kitűnően képviselve van, mint madár-, csendélet- vagy virágfestő egyaránt, és csak a napokban gazdagítá múzeumunkat Párisban élő honfitársunk, Kleinberger Ferencz, az ismert műkereskedő, egy gyönyörű képével: *Papagályok a parkban*, melyet az érdemes ajándékozó fölkérésre szerzett meg Londonból.

Bogdány-kollekcióink jelentékeny kiegészítését azonban Nemes Marcellnak, a jeles magyar műgyűjtőnek köszönhetjük, a mennyiben a művészek négy remek festményét megvásárolta különböző angol magánosoktól és múzeumunknak ajándékozta. Egy ilyen nagylelkű eszelekedetet őszinte örömmel kell fogadnunk és mindenkinek, a ki a hazai művészet ügyét úgy szívén viseli, mint Nemes Marcell, végtelen hálával tartozunk. Finom műrzékével el tudta találni, hogy ép olyasmivel gyarapítsa gyűjteményeinket, a mi leginkább hiányzott

Bogdány Jakab: Csendélet madarakkal.

belőlük. Az ajándékozott Bogdány-képek mind a mester jellemző művei közé tartoznak, valamennyiben megnyilatkozik az ő sajátos művészete, mely külföldön, erős idegen hatások alatt kialakulva is egyéni tudott lenni. Nehéz volna megmondani, hogy a négy Nemes adományozta kép közül melyik áll a befejezettség legmagasabb fokán; vajjon az a nagy festmény-e, mely azt a jelenetet tünteti fel, a mint egy parkban tanyázó madársereg ép a földön szanaszét heverő gyümölcsökre készül szállani vagy inkább a két gyümölcs-csendélet vagy éppen a virágos kép. Az utóbbit nézegetve, a legjobb holland virágfestők jutnak eszünkbe, kik ezen a téren aligha tudtak különbet előállítani. Bogdánytól csak kevés ilyen virágképet ismerek. A miénk művészi minőség dolgában bizonyára egy cseppet sem áll azon két festmény mögött, melyeket a mester 1694-ben

készített Mária angol királynének, III. Vilmos feleségének a Themse partján fekvő Hampton Court kastély számára.

Nemes Marcell egy másik ajándéka emlékünke idezi egy derék magyar szobrász, Guttman Jakab nevét, ki 1815-ben született Aradon és legszebb férfikorában 1864-ben hunyt el tragikus körülmények között. Korához képest, midőn Magyarországon a képfaragás művészete csaknem teljesen el volt hanyagolva, valóban jóra való műveket alkotott és a régebben a Nemzeti Múzeumban kiállított s most a Szépművészeti Múzeum tulajdonát képező antikizáló mellszobra, mely egy Dr. Peter Heinrich Ling nevű svéd orvost ábrázol, szélesebb körökben is figyelmet keltett. Guttman kezdetben szülőhelyén egy fegyverkovács műhelyében foglalkozott, de nemsokára Bécsbe költözött, hol saját erejével és képességével,

Bogdány Jakab: Virágok.

Karel Dujardin: Tóbiás az angyallal.

Nemes Marcell ajándékai.

A SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUM GYARAPODÁSA.

A VADÁSZTÁRSASÁG A SZULOVAI ERDŐSÉGBEN.

tőlem hirtelen megbetegség folytán megvakult) rendeznem kellett és gondal elcsomagolnom száz nagy ládát megtöltöt rögészeti leleteimel. Ha meg gondolja, mennyi köztük a fölötté törékeny, de mégis becses tárgy, és mily nehézséggel járt mind ezeknek biztos továbbítása a magas hegylánczokon át Indiába, fogalmat alkothat khotani tartózkodásom fáradságairól.

Epen ez idő alatt kellett elvégezniem ama nagy előkészületeket is, melyeket a most bevégzett fölötté nehéz kutató utam a Yurun-kás folyó jégforrásaihoz, meg a tibeti fensík legpusztább részén át okvetlenül megkívánt. Hogy ez útról pedig nem írhatam, azt a R. Geogr. Society-hez küldött utijegyzeteimből (megküldésük iránt intézkedtem) könnyen be fogja látni. Majdnem két hónapon át fáradoztunk a legzordabb hegyi vidéken, távol minden emberi nyomtól.

Mély hálámát minden jóakaró fáradozásáért és baráti érdeklődéséért remélem nem fogja kétségbe vonni hallgatásom daczára. Jól tudom, mennyi fárasztó munkát és gondot áldozott Kegyed «Khotan romjai»-nak, és ezért, valamint munkálkodásom megismertetésére törekvő és igaz jóakarattal telt közleményeiert mindig legőszintébb hálával fogok tartozni Kegyednek. A Vasárnapi Ujságban közölt cikket nagy megtiszteltetésnek kell nézmem. Hálás vagyok érte különösen azért is, mert Kegyed örömet szerzett atyai jóindulatú régi barátomnak, dr. Duka Tivadarnak, kinek elhunytát mélyen gyászolom. Néhány héttel halála előtt írt utolsó levél-

A SZULOVAI VADÁSZKASTÉLY EBÉDLŐJÉBEN.

fagyott több ujjam. Szerencsére most már nyitott volt az út Ladák felé, melyet 16 napi gyorsított menetelés után a Karakoram magas szorosain át további baj nélkül elértem. Itt orvost és kellő gondozást találtam. A szükséges operatio két ujjam vesztével szerencsésen végződött, és a sebhelyek gyógyulása oly jól halad előre, hogy négy-öt nap múlva remélem folytathatni utamat Kasmirba. De persze így is két hétnél többet vesztettem.

December kezdetén kívánok Bombayból Európába indulni, ha ugyan megjön a Londonból várt megerősítés az indiai kormány részéről «deputatióm» ügyében tett előterjesztésekhez. Ez esetben szülővárosomat 4-5 napra meglátogathatnám karácsony előtt. Szívesen maradnék hosszabb ideig, de sok sürgős feladat hí Londonba. Hosszabb hazai látogatást el kell halasztanom, míg személyes szabadságra mehetek tavaszkor. Akkor után örömet beszámolnék utazásomról hazai földön is.

Fölötté szíves meghívásáért őszinte köszönetet mondok ugy Kegyednek, mint mélyen tisztelt feleségének. Nagyon élveznem szíves társaságát, és hacsak valamikép lehet, azon leszek, hogy egy estét bizsitsak magamnak e célra. Budapestre érkezésemről Lóczy tanár urat előre értesíteni szándékozom. Apostol-utca 11. szám alatt lakó rokonomnál fogok valószínűleg megszállni. Így tehát közel leszek.

Kérem adja át szíves üdvözléseimet Lóczy tanár urnak és ha esetleg meglátogatná, Szily K. ömáltóságának is. Melegen üdvözlő igaz tisztelője és hálás híve Stein Aurél.

GRÓF ANDRÁSSY GÉZÁÉ A MEDVEVADÁSZATRA INDUL.

A BETLÉRI MEDVEVADÁSZATOKRÓL. — Jety Gyula főlvételei.

A HÉTRŐL.

Panama! Alig hiszszük, hogy legyen a világban még egy ország, a hol ezt a szót sűrűbben sugdosnák, mint minálunk, még pedig abban az értelmében, a mely se csatornát nem jelent, se szalmakalapot. Ha három ember összejön a kávéházban, legalább az egyiknek okvetetlenül van valami «hiteles értesülése» egy szörnyű panamáról, a melynek a szenzációs voltát csak az tompítja, hogy a másik kettő, «ha már benne vagyunk a leleplezésekben», mindenik egy-egy még szörnyűbb, még hallatlanabb panama hírével tud ott azonnal előrukkolni. Az egyik egy kormány-panama, a másik egy városi-panama, a harmadik egy bank-panama titkának van a birtokában és nem lehet említeni se egy nevet, se egy intézményt, se egy vállalkozást, hogy rógtön ne akadna beavatott férfiú, a ki legyint a kezével és azonnal hajlandó megsugni, hogy — az se különb a Deák né vásznánál. Így azután minálunk több panama-hír kering a levegőben, mint szunyog a mocsár fölött és szívja ádáz mohósággal a vérét emberek és intézmények becsületének. Pedig elég lenne, ha a jóhiszemű emberek csak egyszer nyugodt, igazságos szemmel szétnéznének: hol hát az eredménye, a láttatja ennek a temérdek panamának? Hol azok a milliók, a kik e milliónyi panama hullámain arannyal rakták meg a csónakjukat? A forrást el lehet titkolni, de nem lehet eltitkolni a zsákmányt és legkevésbbé ebben a városban, a hol az emberek életének a fele abban telik el, hogy a másikkal még a gyomrába is bele akarnak nézni. Hol van a temérdek panamista, a kinek milliómossá kellett lennie ebben a városban, a hol jóformán az ujjain számolhatja el az ember azt a néhány szerencsét, a ki munkával és szerencsével csakugyan meg tudott tollasodni? Már pedig a hol okozat nincs, ott az ok is csak a fantázia mezején teremhetett. Erre beszédes bizonyosság, hogy mikor minálunk valami panama-hír végre a megvizsgálás illetékes fóruma elé kerül, ezer eset közül kilencszáz kilencvenben az derül ki, hogy ez az elefánt nem is szunyog, hanem — kaesa. De ha egy elpusztult, azért terem helyette számtalan más, egyszerűen azért, mert minálunk erkölcs az, hogy az ember ne csak becsületes, de mindenki másnál becsületesebb, tehát az egyetlen igazán becsületes ember legyen.

Találmányok. Azt mondja a szálló ige, hogy minden csuda csak három napig tart, de olyan világot élünk, hogy három nap se telik el — új csuda támadása nélkül. Az emberiség mintha megtalálta volna azt a bűvös kulcsot, a mely

ERZSÉBET AMÁLIA FŐHERCEGNŐ A MEDVEVADÁSZAT UTÁN.

a természet erőinek minden zárába beleillik és minden titkos fiókját is nyitja. Bámulatos hatások és ezek eszközeinek a kikutatását nyomon követi az újabb fölfedezés, a mely megsokszorozza a hatást és egyben úgy meggyyszerüsití az eszközt, hogy ez szinte anyagtalanná válik. A telegráfóráz maga is csuda volt valamikor, de jó Marconi és sutba dobja még azt a szál drótot is, a mely a csuda magyarázatának testéül szolgált. Zeppelin még egy rengeteg hóllyaggal emelteti a maga légi járó alkalmatosságát, de repülnek már a Wright testvérek is, a kiknek nincs szükségük az erőtartás ilyen nagy tömegére. A csodatételekből a gép is kezd már kiküszöbölődni, az emberi elmének hovatovább elegendő maga az anyag-talan igazság, a tétel, az elemi erők matematikai képlete. A héten kiváló magyar elmének Kluyathy Jenő professzornak és a genialis fiatal Berger Krisztiánnak szenzációs találmányait csudálta és tapsolta meg a szakértők meghívott társasága. Az erő, a melyet ők produkáltak: a hang és a fény. Egy sipszó parancsára lámpák gyulnak meg és aknák robbannak föl. A kilőtt torpedó engedelmesen fut és hajlik abban az irányban, a melyet a reflektor mozgó fénye diktál neki, illetve rajzol

elője. Ime: a bűvös ige hatalma az ember és a technikai haladás szolgálatában. Az anyag-talan erő, a melynek az anyag engedelmes szolgálja. Nem is sejtett hatások nem is álmodott birtokába juttatja a kitaláló elme egyik napról a másikra az emberiséget. Valóban közeleg az idő, mikor a földalálók legnehezebb problémája az lesz: kitalálni, hogy — mi is nincsen még föltalálva?

«Igen bácsi.» A budapesti rendőrség a minapában figyelmeztetést adott ki az érdekeltek számára, hogy ne higgyenek föltétlenül «Igen bácsi»-nak. Igen bácsinak az elmes francia vigjátékíró Alfred Capus a keresztapja, ő nevezte el Oncle oui-nak azt a derék bácsit, a ki az élet nagy szótárából a boldogító igen szöcskát keresgeti ki a várakozó fiataloknak. Igen bácsi sokszor Igen néni és a várakozó fiatalok sokszor már inkább várakozók, mint fiatalok: de ez nem tartozik a dologra. Igen bácsi meg Igen néni már régen bejegyzett czégek a modern élet üzleti világában és a foglalkozásuk más iparágakkal arányosan fejlődik. E siető és elfoglalt kor embereinek annyi a dolguk, hogy igazán nem érnek rá a mesebeli herceg

A VADÁSZTÁRSASÁG A BETLÉRI PARKBAN. (Középen Erzsébet Amália főhercegnő, a kép baloldalán Liechtenstein János herceg, jobboldalán gróf Andrássy Géza.)

A BETLÉRI MEDVEVADÁSZATOKRÓL. — Jety Gyula főlvételei.

vállalkozására, a ki neki indul a világnak, hogy megkeresse a boldogságát. A modern levante ezt is — ágensre bizza, a ki mint egy megzemélyesedett apróhirdetés költője a dalja számára az álmodozó Csipkerózsikát. Ez a foglalkozás — a házasságkövetés rózsás mestersége — sehol se virul olyan tömegesen, mint Németországban, a hol Berlinben a „Times” nagyságában jelenik meg egy lap telistele házassági hírekkel és hirdetésekkel. Van olyan ágens is, a ki őt meg tiz esztendői jóállást vállal az általa közvetített házasság boldogságáért. Minálunk a boldogság földi képviselője még nem ilyen eleven; de szegényesnek se mondható. Az Igen bácsik és Igen nénik czéhe elég népes és elég mozgékony. És hogy munkájuk is van bőven, ezt azok a feljelentők bizonyítják, a kik már a rendőrségen panaszkodják, hogy egyik-másik ilyen boldogságkövetítő csak a pénzt veszi föl, de mitse tesz arra, hogy az oltár elé juttassa őket. Hogy jogos-e a panaszkodás, azt nem mi vagyunk hivatalos elbírálni, de hogy *veszedelmes*, az nem szorúl bővebb bizonyításra. Erre vall egy ilyen Igen bácsinak a nyilatkozata, a ki mikor egy türelmetlen levante szemrehányást tett neki, a miért egyre csak *igéri* a pénzes menyasszonyt, csöndesen csak csak ennyit mondott:

— Már igazán abba kell hagynom a mesterségemet! Ön összeszedt azért, mert még nem házasítottam meg, öt perczel előbb meg egy másik úr — az ellenkezőt akart agyonütni!

A miből látnivaló az is, hogy az Igen bácsik mestersége nem valami könnyű foglalkozás!

*
Az újságíró-akadémiára hovatovább csakugyan szükség lesz Magyarországon, még pedig nem azért, hogy az újságírók megtanulják megírni azt, a mit meg kell írniük, hanem azért, hogy megtanulják: mit *nem* kell, sőt nem szabad megírniük. Mert, fájdalom, lehetetlen észre nem venni, hogy a sajtó legújabb nemzedékének egy része a lelkesedésen kívül a hivatása megértése körül egy csomó súlyos tévedést is hoz magával arra a pályára, a hol a legnagyobb bűn épen a tévedés. Ezek a tévedések szinte kivétel nélkül egy tultengésből és egy fogyatékosabból fakadnak. A tultzásnak és a fogyatékosabbnak sajátos képen egy a materiája: az ellenőrzés. Ez a feladat ezekben az újságírókban épen olyan nagy mértékben tulteng, mikor a mások dolgait és szavait lelik, mint a milyen fogyatékosan nyilvánul meg a saját kötelességük meghatározásánál. Pedig világos, hogy a mikor az újságíró érdeklődése tulteng azon a területen, a mely a hivatása körébe tartozik, a legnagyobb kárt és veszedelmet arra a szabadságra idézi föl, a melynek a levelezés a jogos területe újait járja. Miniszterek, politikusok cselekedetei és nyilatkozatai természetesen a nyilvánosság elé tartoznak, de csak akkor és addig, a mikor és a meddig a nyilvánosság érdeklődésének és nem a nyilvánosság kíváncsiságának adnak anyagot. Hírszolgálat és pletykabördés nem ugyanaz a mesterség és egy a kettőt ne is lehessen összetéveszteni, ez elsősorban az újságírók érdeke. A riporternak kötelessége, hogy minden iránt érdeklődjék, de maga a kritikán kukuskaság még nem újságírói kvalitás. Ezt minden kíváncsi szobalány tudja. A reporter érdeklődése nem lehet se több, se kevesebb, mint *megfigyelés*. Észrevése mindannak, a mi a köz szempontjából fontos, érdekes vagy jellemző, de megtoldva még azzal a képességgel is, hogy ne vegye észre azt, ha még úgy a szemé elé tördök is, a mi ebből a nézőpontból értéktelen vagy legfőkébb — pikáns. Az újságíró ellenőrző művésze csak akkor teljes, ha a figyelme arra is kiterjed, hogy a saját eszközei közé se tévedjen olyan, a mit a hivatása etikája meg nem tűrhet. Már pedig az újságíró maga nem engedheti meg, hogy az ő hivatásának az erkölcske kevésbé kényes legyen, mint akármelyik más, nagy érdekeket hordozó hivatásé.

MEDVEVADÁSZAT BETLÉREN.

Gömörben a legnevezetesebb vadászterületek közé sorolható az a nagy erdőség, mely Andrássy Géza gróf betléri uradalmahoz tartozik. Ehhez a hatalmas, mindenféle vadban

bővelkedő vadászterülethez a Rozsnyó, Dobosina, Igló, Merény városok, valamint Betlér, Sajóháza, Henckő, Alsó-Sajó, Oláhpaták, Rédova, Uhorna, Andrászi és Gócs községek határában elterülő sűrű erdőségek tartoznak, melyeket a vadállomány kímélésére évtizedek hosszú során át nem vágattak. Ebből magyarázható aztán, hogy ott oly rendkívül dús a vadállomány s hogy a medve, vaddisznó, meg a gyönyörű agancsos dámvad annyira elszaporodott. Nagy számban van itt róka, vadmecska, hiúz, borz, nyest és más kártékony ragadozó is.

Az idei medvevadászat első napján egymásután nyolcz medve került hajtásba. Háromfajta medve tanýáék itt, az őrses vagy galéros medve, továbba a barna és fekete medve. A hatalmas vadászterület nagyrészt tuskés vassodronynyal van elkerítve a szomszédos vadászterületektől, hogy a vadak, melyeket télen különösen gonoznak és ellátnak elégséggel, el ne széléjenek. Csakis így történhetik meg, hogy az ottani erdőségekben tanýázó medvék a vadörököt s az erdőköt keresztül-szelő országúton járó-kelöket évtizedek óta nem támadták meg. Alig két hete történt, hogy egy uradalmi igazfogat ágynevet szállított a szulovai vadászkastélyból a betléri kastélyba. Az iglói országúton egy kanyarultnál a kocsi húzó két jámbor szürke egyszer csak megáll, erősen horkolni és ágaskodni kezdett. A kocsi után ballagó kocsis a lovak elé ugrik, széjjel néz s meghökkenve az útszéli árokban egy hatalmas, hátulsó lábán ülő medvét vesz észre, mely fülét jobbra-balra billegeti. A kocsis zajt csapott, a lovak egyre nyugtalanokdottak, mire a medve a völgybe cزامmogott, hogy a Szulova-patakban eloltsa szomját. Másnap pedig a vadörök megfigyeltek, hogy ez a medve társával egy erre a czélra vásárolt ló-hullát egy nap alatt esontostól-böröstől elfogyasztott. Megtörténik az is igen gyakran, hogy a szulovai kastélyban nyaraló grófi család tagjai sétá közben három medvével is találkozhatnak.

Andrássy Géza gróf évtizedek óta minden esztendőben rendez medvevadászatot. A magyar- és osztrák főurak nagyrésze itt először medvét a betléri uradalom területén, hol azután ünnepiesen fölavatták őket medvevadászokká.

Az idei medvevadászat november 16-án kezdődött a már föntebb leirt erdőségekben. Résztvett a vadászaton Erzsébet Amália főhercegnő férjével, Liechtenstein Alajos herceggel, Liechtenstein János herceg feleségével, Andrássy Maricza grófnővel, Windischgrätz Lajos herceg, Odescatchi Béla herceg, Cernin Rudolf gróf, Arco Lajos gróf, a házigazda felesége szül. Kauritz Eleonora grófnő és két fia, Károly és Manó grófok. A vendégek, a kik e hó 15-én vasárnap érkeztek, mind a betléri kastélyba szálltak. Másnap nyolcz órakor az egész társaság kilovagolt a Szulova-völgyben levő Duhly nevű patakhoz, a hol a Pozsarin erdőségekben volt az első hajtás, melynek pompás, derült idő kedvezett. A vadászati tizfokos hidegben kezdődött.

A hajtásra legalkalmasabb területet tiz lövőállásra osztották be. A hajtásban száztíz hajtó parasztember vett részt, a kiknek husz ki-tünően lövő uradalmi vadőr segítkezett. A vadászó urak közé volt beosztva Erzsébet Amália főhercegnő is. Rövid bokorugró szürke, belül prémes szoknya volt a főhercegnőn, ugyanilyen színű bekecs és sapka, oldalán vadászkes és egy kis balta, kezében puská, hátán eleséges zsák. Órákosszat várta így egy háromlábú vadászkeszken a medvét. Testőr gyanánt egy oláhpatái vadőrt osztottak melléje, ezenkívül Andrássy Géza gróf és az erdőfelügyelő vigyáztak testi épségére.

Az első hajtásban három medve tört ki. Ezekből egyes igen erősen megsebezett Liechtenstein János herceg, úgy hogy egy kettős fatörzsön, meg a földön sok vérnyom akadtt és azóta egyre keresik a már bizonyosan elhullott medvét az erdő rengetegében. A második Cernin Rudolf gróf golyója találta, még pedig úgy, hogy a gróf jelentékeny tehet-séget szakkított ki testéből.

A második hajtásból, délután félhárom tájban egyszerre öt medve tört ki a lövonalban. Ebből három az alig tizenhat éves Andrássy

Manó gróf felé tartott, a ki a három közül a legnagyobbat vette czélba s oly erősen megsebezte, hogy a medve fölbukott, kettőt-hármat gurult a meredek sziklás talajon, a mikor ismét lábra kapott és szinte nyolcz perczig tartó félelmetes mormogással visszafelé gyorsan kitért ép a közelálló hajtók felé, a kik miatt másodsor löni se lehetett. A hajtók rémültökben villámgyorsan a közelben levő fákra szöködték fel. Az erősen megsebezett him-medvét az erdővédek és hajtók hosszas keresésre harmadnap megtalálták a Kailova nevű erdőrésztben. Az óriási medve kizsigereve 300 kilogrammot nyom. Ugyanebben a hajtásban Windischgrätz Lajos herceg és Arco Lajos gróf is lött egy-egy medvét. Bőven volt a hajtásban róka és vadmecska is, de ezeket az apró ragadozókat futni hagyták.

Nem volt ilyen eredményes a másnap, keddi, a szulovai vadászkestély tájékán rendezett medvevadászat.

A harmadik napon, szerdán reggel a betléri kastély parkja fölött levő Dubnik nevű erdő-részt hajtották meg dámvadra, hol Erzsébet Amália főhercegnő egy hatalmasan kifej-lődött, gyönyörű lapátos dámvad-bikát ejtett el. A vadászok innen a betléri parkba mentek vissza, hol a főhercegnő és a vadász-társaság előtt Arco Lajos gróftól ünnepienes medvevadászára avatták föl. Erzsébet Amália főhercegnő férjével meg azzal elutazott Bet-lérből. Másnap avatta fel medvevadászát a fiatal Andrássy Manó gróftól Dénes Géza erdő-felügyelő, mint legöregebb medvavadász.

Egyik képünk a Biedermayer-stilusban épült emeletes vadászkestély mellett levő külön ebédlő belsejé mutatja be, hol temérdek mindenféle vadásztrofeum látható. Maga a festőien fekvő vadászanya most 24 fejedelmi kényelemmel berendezett szobából áll, mindenüvé hegyi vízvezeték szől, mely több fürdö-szobát is ellát vízzel. A vadászkestély most évről-évre ki fog épülni Gintner Bálint uradalmi főerdész szakszertü vezetésével. A kastélynak már több fejedelmi lakója volt. 1883-ban Rudolf trónörökös, 1887-ben Milán szerb király fiával, Sándorral, 1896-ban pedig Ottó főherceg fordult meg itt.

Markó Miklós.

HUGO KÁROLY SZÜLETÉSÉNEK SZÁZADIK ÉVFORDULÓJA.

Hugo Károly alakja teljesen egyedül áll nemcsak a magyar irodalomban, hanem talán az egész világ irodalmában is. Egy teljesen árbócavezetett, tétován libegő-lobogó szellem, a mely soha sehol nyugot nem talál. Fenyes tehettség, a mely nem bírva koncentrálni magát, saját hamvába hűny. Nagy intelligencia, a melyet a rendszeres gondolkodás teljes hiánya az örültebe hajszol. A legkülönfelebb helyzetekhez alkalmazkodás ritka képessége mellett a kiesinyes, szinte nevetséges torzalkodás szelleme. A beteg degeneráltság megdöbbentő körképe egy nagyraihatót elmében. Egész pályája: fokozatos rohanás a teljes tébolyba.

Nem a viszonyok döntötték pusztulásba Hugo Károlyt, hanem ő maga. Sőt ellenkezőleg, a viszonyok kedveztek neki. Az ő korában, a negyvenes években, a francia romantikusok és Byron példájának hatása alatt a különböző polgárjogot nyert a szellemi életben s a genialitás szinte természetes velejárójának volt elfogadva. Hugo Károlynak nem kellett volna megállapodás nélkül országról-országra vándorolni pusztán azért, mert különböző volt, még azért se, mert hőbortos volt. De ő több volt ennél, — abba a kategóriába tartozott, a melyről trivialis szóval azt szokták mondani, hogy egy kerékkel többje van a kellesténél. Ezért érdekes tanulmány életrajza a psychia-ter számára, a kinek ritkán akad kezébe ilyen kiváló példánya ennek a különben nem ritka lelki betegségnek.

Azért nem szabad elfelejteni, hogy Hugo Károly jelentékeny értéket hagyott hátra. Tagadhatatlanul író volt, jelentékeny tehet-ség. Magyar írónak csak bizonyos fentartásokkal ismerhetjük el, nem azért, mert maga nagyuló göggyel mondogatta magát három nemzet írójának, hanem azért, mert tudva-

levőleg nagyon kevésbé tudott magyarul s magyar nyelven nyilvánosságra került műveit mások fordították magyarra, részint németből, részint abból a zagyva nyelvből, melyről ő azt hitte, hogy magyarul van. Azért ezek a művek mégis a magyar szellem alkotó részei lettek; magyarul játszották őket a színpadon, magyar közönség tapsolta őket, a magyarádrama fejlődésére voltak hatással s a külföld-del szemben is magyar eredetiektül szerepeltek. Abban, hogy a magyar romantikus dráma könyvdramából színpadi dráma lett, hogy tisztán irodalmi jelleméhez fölvetta alapelemül a szcenikai jellemet, jelentékeny részük volt. Ez pedig mégis csak nevezetes dolog, kulturális szempontból fontos foka a fejlődésnek s a ki ebben közreműködött, Hugo Károly, megérdemli, hogy születése századik évfordulóján megemlékezzünk róla.

A KIRÁLYOK.

REGÉN. (Folytatás.)

Irta Jules Lemaitre. Francziából fordította Schöpllin A.

Frida hallgatott. A portás gondolatai meg-hökkenették. Az élete nagyon keserves volt ennek az öreg embernek: tizennégy-tizenöt éves kora óta a paraszti munka, a gyakran sovány aratások napi tizenkét órai munkája, a melynek eredményéből a java a földesúrnak jutott, aztán tizenöt évi katonai szolgálát, három háború, a melyen vásárra vitte a bőrt egy maroknyi zsoldért; aztán újra harminczöt évig a munkás szegénység egész addig, a mig Hermann rábízta a kastély őrzését. És mégis, Günther beletörődött, — beletörődött már azelőtt is, hogy öreg korára szerény jobb sorsba jutott. „Talán nem azért jöttünk a világra, hogy boldogok legyünk”. — mondta. Ha ez igaz volna! Ha csak a rezignáltaknak volna igazuk!

De rezignációjuknak előfeltétele az isteni gondviselés és a lélek halhatatlansága. Frida ebben nem hitt és a szegények hite nagyon is erős bolondtá-tevésnek tűnt fel előtte. Elkese-redett és felháborodott, ha a bajok rémitő tömegére gondolt, melyeket az örök igazságszolgáltatásra való várás elfogadtattott velük. Az igazságtalanság és a fájdalom, még ha ideiglenes is, felháborodással töltötte el a fiatal forradalmár szívet és azok a jó és egyszerű teremtések, a kik mint Günther, alávetették magukat, egyszerre meglepetéssel és kimondhatatlan részvétellel töltötték el.

És bár ő maga nem engedelmekedett semmi hitnek, sem kinyilatkoztatott törvénynek, a hit és a szabályok ősi volta és hatásossága, melyek az öreg ember együgyű gondolatain és szerény életén uralkodtak, imponált Fridának. Több-ször kérdezte magától, mit gondol ő róla lelki-ismerete mélyében ez a derék és rusztikus ember, a ki a hagyományok képviselője. Az a gondolat elviselhetetlen volt neki, hogy az öreg azt hiheti, ő a herceg szeretője. Theóriában megengedte ugyan, forradalmár barátjaival együtt, a szabad szerelem jogosultságát és nem is ítélte el másoknál. De ő maga leküzdhetetlenül szűzes volt. Az érzékisége úgy szunynyadt, mint egy gyermeké; még Hermann irányában is a bágyság, a mely néha megszállta, tisztá volt mindennemű vágytól: valami varázs volt, a mely mintegy félt a szerelmekedéstől s a melyet minden nagyon kifejező és heves gyöngédség kellemetlenül megtört volna. És így, ámbár elutasította azokat az évszázados elveket, a melyek alapján az öreg katoná kétségkívül megítélte őt, nem bírta elviselni, hogy az öreg elítélje őt.

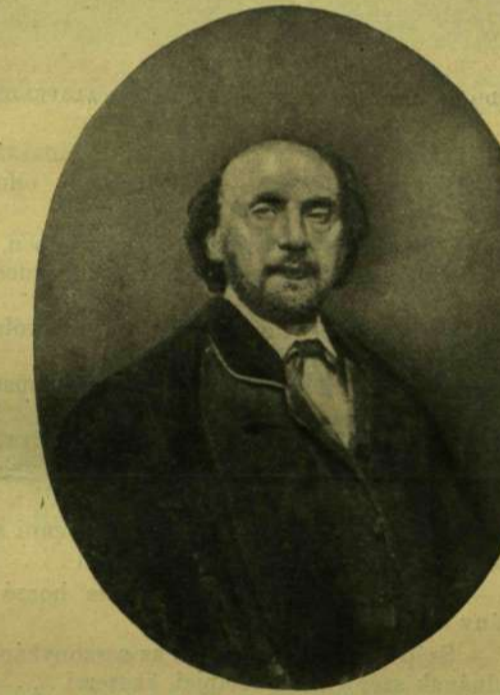
Egy pillanatra abbahagyta a virágok rendezését, szembenézett Güntherrel és nagyon komolyan mondta:

— Nem, Günther, nem veszem rossz néven... Sőt arra kérem, szöjlon őszintén. Valami teher van a lelkemen, a melytől szabadulni akarok. Maga szereti Hermann herceget? Teljesen az ő embere?

— A fenséges úr vagyok. Kívánhat tölem, a mit akar, akár a véretem is.
— És nemcsak szereti, hanem becsüli is?
— Oh, asszonyom... hogy én...
— Feleljen. Képtelennek tartja arra, hogy

Bernstejn József, Hugo Károly apja, a ki 107 éves korában halt meg.

Hugo Károly. — Élete utolsó éveiből való vízfestmény után.

Hugo Károly, mint lengyel katonáorvos.

roszat tegyen, hogy elmulaszson valamit, a mit maga, a saját helyzetében, fontos kötelességnek tart?

— Igen, asszonyom. De nem értem egészen. A mit Frida mondani akart, nagyobb zavarba hozta őt, semmint gondolta volna. Végre megtalálta a kellő szót.

— És mit gondol Vilhelmina hercegnőről?
— Semmit sem, asszonyom. Sohasem láttam a hercegnőt. Azt mondják, kissé büszke és ritkán mutatja magát.

— Azt gondolja, hogy oka van boldogtalannak lenni?

— Honnan tudnám én azt?
— Kérem, feleljen, Günther. A maga felelete nekem nagyon, nagyon fontos. Mert maga egyenes lelkű és én nagyon becsülöm magát.

— És egyszerre az egyenes útra térve, kérdezte:
— Ha a herceg idejön, mit gondol maga róla és rólam?

Günther nagyon meg volt zavarodva.
— Nem gondolok semmit. A nagyurak nagyurak és én nem tudom, mit tennék, ha herceg volnék.

Frida közbevágott.
— Nem kell így beszélni, Günther. A hercegek is emberek és magának joga van azok szerint a fogalmak szerint megítélni, a melyeket a jóról és rosszról alkotott magának. De Günther szabadkozott.

— Teljesen hive vagyok a hercegnek. Végre-hajtom az ő parancsait megfogyzás nélkül. Nem kell tudnom, csak engedelmeskednem.

— És mintegy akarata ellenére tette hozzá:
— És jobban is szeretek nem tudni semmit.
— No lám, hogy mégis csak gondol valamit. Az öreg szolgál elpirult, mint egy fiatal lány.

— En, asszonyom?
— Az imént vetette szememre, hogy mindig a jobbat hiszem, — mondta Frida. — En pedig azt mondom: Günther, Günther, ne higye a roszt!

Tekintetének tisztasága és hangjának nyíltsága tanuskodtak mellette. Günthernek leg-alább ez volt a véleménye. Számot adott magának arról, hogy ez a sajtóságos appellálás az ő ítéletére és az a váratlan öngigazolás a legnagyobb tisztesség, a melyben szegényes élete folyamán részesült.

Nagyon megindulva hebegette:
— Hogyan? Ön... nekem... nekem... Szeme nedves lett, maga se tudta, mit csinál, csak megfogta Frida kis kezét és megcsókolta.

— Nem, nem, asszonyom, nem hiszem többé.

— Köszönöm, Günther, — mondta Frida, sugárzó arccal. — És most tudja, mit fogunk csinálni? Nincs elég virágom, hogy megtöltsék minden vázát. Pedig olyan szép virágokat lát-tam odalenn, a to partján. De nem tudtam őket elérni. Jöjjön velem, le fogja őket szedni. — A mit csak parancsol, asszonyom, — felelt az öreg áradozva.

— Csodálatos szép az a tó és milyen kék, milyen kék!

— Igen, a Szépasszony tava.
— Így hívják? Fogadni mernék, hogy van valami története.

Günther igenlően bólintott.
— Szerelmi történet?
— Természetesen.
— És halállal végződik?
— Az ám!... Ez a két dolog gyakran egyre megy.
— Ez igaz, ez a kettő egyre megy. Útközben majd elmeséli, Günther.

XXV.

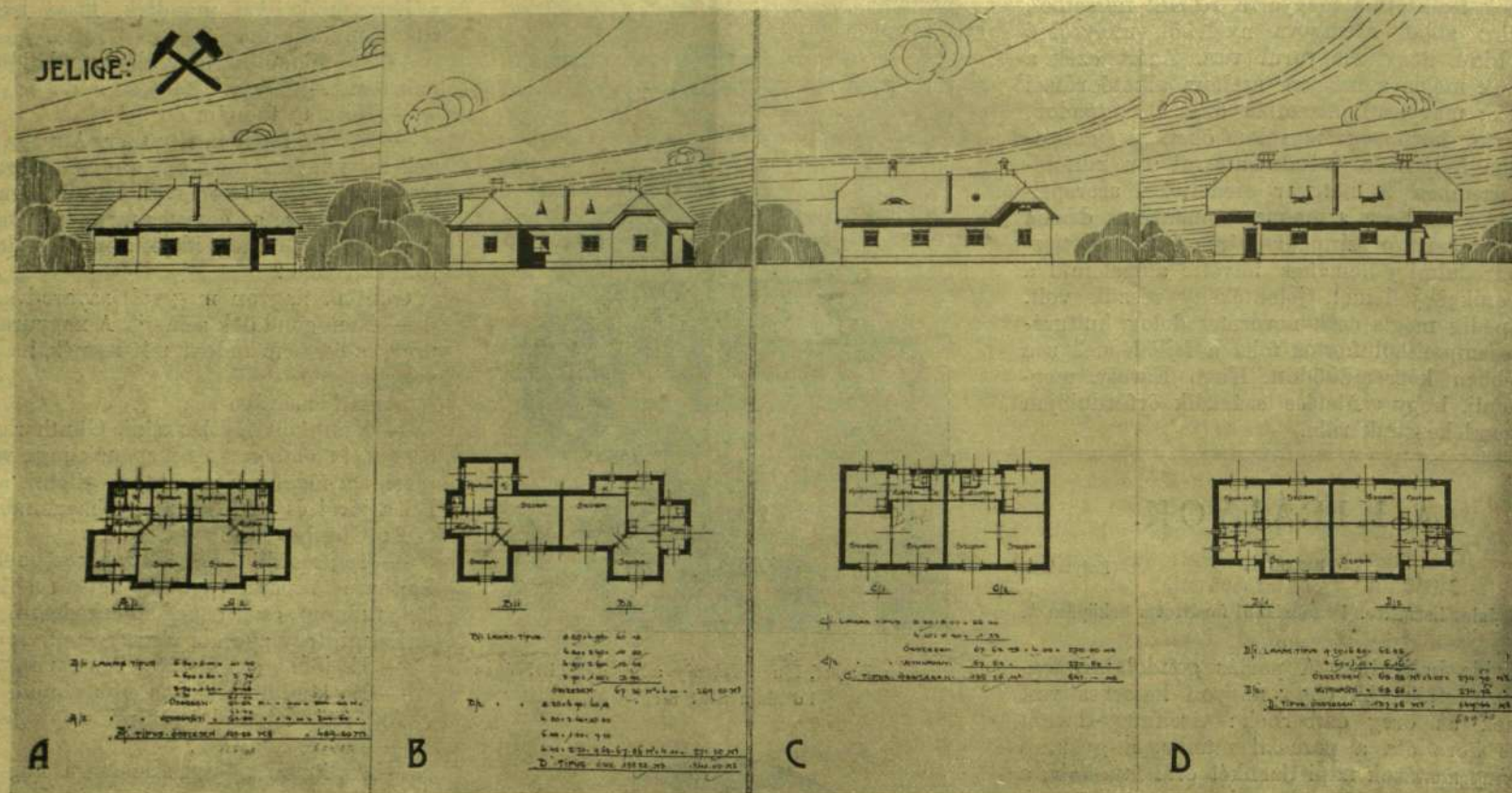
Kate lelkesedve, kiáltozva rontott be az el-hagyott szalombá, nyomban utána Ottó. Észre-vette őt, a mint átment a steinbach-i piacoz, kosarával a karján, utána ment és a nyomában bement a park kis kapuján.

A leány behúzódtott egy sarokba, védelmi ál-lásba helyezkedett, félíg nevetve, félíg mérge-sen, a haja a szemébe hullott, apró verejték-cseppek voltak a halántékán.

Ottó megfogta a derekát.
— No lám, megfogtalak, kis betyár!
— Hagyjon békét, ha mondom! Hagyjon békét!

— Nagyapa! — kiáltotta aztán.
— Ne kiált olyan nagyon, még utóbb meg-hallja.

— Maga bolond, — felelt a lány, a meg-fontoltság egy árnyalatával.
— Uram Isten, — szöjt a férfi szerényen.
— És ha meghallana, — folytatta aztán, —

A KISPEST MELLETT ÉPÍTENDŐ ÁLLAMI MUNKÁSHÁZAK TERVEI ÉS ALAPRAJZAI. — Fleischl Róbert pályaterve.

kötelességének tartaná, hogy idejőjön és ha idejőn, én mindenesetre kimásznék ebből a történetből... Van egy mesém az ilyen alkalmakra. De te, — téged megszidna.

— És megverne.

— Meg is verne.

Ottó eleresztette a lányt és az egyik ablakhoz lépett.

— Szerencsére messze van a te nagyapád. Ott van a fordulónál egy hölgyvel. Milyen az a hölgy? A napernyője miatt nem látom. Befordultak a fasorba, nem látni már senkit. Ki az a hölgy?

— Az asszonyom.

— Kicsoda az asszonyod?

— Maga nagyon kíváncsi.

— Különbem nekem mindegy.

Ismét megfogta egyik kezével a derekát és a másik kezével bizalmaskodni kezdett.

— De hagyjon békében, ha mondom, — szölt a leány ellenkező.

— Emlékszel, mit ígértem tegnap?

— Elővett a zsebemből egy skatulyát.

— Nesze.

— Mi ez?

— Nézd meg.

Rikító izlésű, olcsó ékszer volt. A mód-szer nem volt új, de ezt a kitanúlt embert mulattatta, hogy a falusi esábitás klasszikus színjátékát játszhatja.

— Nos, szépnek talárod?

— Hogyne!

— Hát akkor tartsd meg.

— Kár volna érte, úgyse vehetném fel.

— Miért?

— Mit szólna hozzá az öreg?

— Hát ne beszéljünk róla többet.

Visszatette a skatulyát a zsebébe.

— Ne beszéljünk róla többet, — mondta Kate sóhajtván. — Most pedig menjen.

— Mindjárt.

Leült, maga elé vette a leányt, megsimogatta és így szólt:

— Ez baj.

— Mi baj?

— A mi rád vár, ha tovább is kézzel-kézre jársz...

— Maga mondja!

— A legényekkel, a kik nem adnak neked egy garast sem és jól megvernek, ha ittak egy kicsit.

— Oh, miket nem beszél!

— Azt akarnád velem elhitetni, hogy tisztességes vagy? Aztán, babám, férjhez mégy valami tuskóhoz, dolgozni fogsz reggeltől estig, lesz vagy tizenkét gyereked, csunya léssz és papusban fogsz járni.

— Bizony ez igaz! — szölt a lány elfuldva.

— Szerencsére van valami a szemedben, a mi megnyugtat. Tudod, mit beszél a szemed?

— Ugyan mit?

— Azt mondják, hogy szeretnéd, ha volna egy szép kis szobád Marburgban.

Kate szeme fölragyogott. Ottó mélabúsan mondta:

— Ott együtt lehetne élni, összefogózkodva... Erősen magához szorította a leányt, a ki gyöngén védekezett.

— És aztán vasárnap el lehetne menni sétálni a vidékre, a víz partján ebédelni...

— Szép zenét hallgatni, — tette hozzá a leány elérékenyült hangon.

— Szép zenét hallgatni. És az asszonykának volnának szép ruhái, kalapjai, ékszerei...

Kate nem bírta tovább türtöztetni magát.

— Mutassa azt a skatulyát, — mondta.

— És a nagyapád?

— Oh, majd jól elrejttem. Csak akkor veszem fel, ha egészen egyedül leszek.

— Pompás kis lány vagy.

Kate élénk mozdulattal zsebébe dugta a skatulyát és rágyömösölte a zsebkendőjét.

— Most pedig menjen el.

De Ottó nem mozdult.

— Ráérek még... Különbem is, most, miután jóbarátok vagyunk... Mert ugye, jóbarátok vagyunk?

Kate előregörbített nyaka fölé hajolt: ez a nyak telt volt, egy kövér, rézsutos ráncz képződött benne, mikor kissé elfordította. Hosszú orra a leány hajfürtjeit súrolta.

— Maga játszik velem, — hebegte a leány.

— Hallgass ide. Addig nem megyek el, a míg meg nem tudom, hol láthatlak viszont.

— Hol láthat viszont? Ez nem olyan könnyű dolog ám.

— Könnyű lenne, ha akarnád.

— Ha akarnám... De ha nem akarom?

— Nem akarod? Miért?

— Mert ez nem kedvemre való dolog.

— És miért nem kedvedre való dolog?

— Nem mondhatom meg. Rosz néven venné.

— Csak mondd meg.

A leány habozott egy pillanatig, aztán ki-mondta:

— Nohát, nagyon öregnek találom magat, ez az egész.

És mintha valami rendkívül mulatságos dologt mondott volna, elkezdett nevetni, hogy egész teste csak úgy rengett bele.

Ottó átfogta a derekát, magához vonta s kényszerítette, hogy nézzen a szemébe.

— Számár vagy, — mondta. — Nem tudod, mit utasítasz vissza.

Kate nem nevetett már.

— Hol lakol? — kérdezte Ottó.

— A vadászlakban, a kerítés mellett, — felelt a lány s odavezette az ablakhoz.

— Látja, a tető csúcsát meg lehet látni a fák között.

— És a kerítés másik oldalán?

— Ott a kocszin és a hombár.

Ó fensége agyán hirtelen ez a látvány ezikázott át: a béréslegény, a ki a tehenes-lánynyal szerelmeskedik a hombárban...

— Kiténök ez a hombár. És ki tudsz te menni éjjel a nélkül, hogy valaki fölébredne?

— Oh, uram!

— Tudsz-e, vagy nem?

— Mindenesetre.

— Mit szólnál a hombárhoz?

— Oh, uram, ez roszaság volna.

— De hiszen elveszlek feleségül. Hát nem megmondtam?

— Nem, maga nem fog elvenni.

— Miért nem?

— Mert maga valami úri fajta.

— Ah, ezt is kitaláltad, kis betyár? Hallgass ide: én a park kis kapuján fogok kimenni. Te benne felejtetted a kulcsot a zárban. Én el fogom vinni magammal. És aztán, ha leszál az éj... várni foglak... a hombárban... Eljössz?

— És az öreg? Tudja, hogy nagyon vigyáz. Ha rajtakap minket, nem fog sokat teketóriázni.

— Annál jobb. Ez legalább izgatni fog engem.

— Furesa ember maga.

— Ezt már mondtad. Eljössz?

— Nem tudom magamat elszánni.

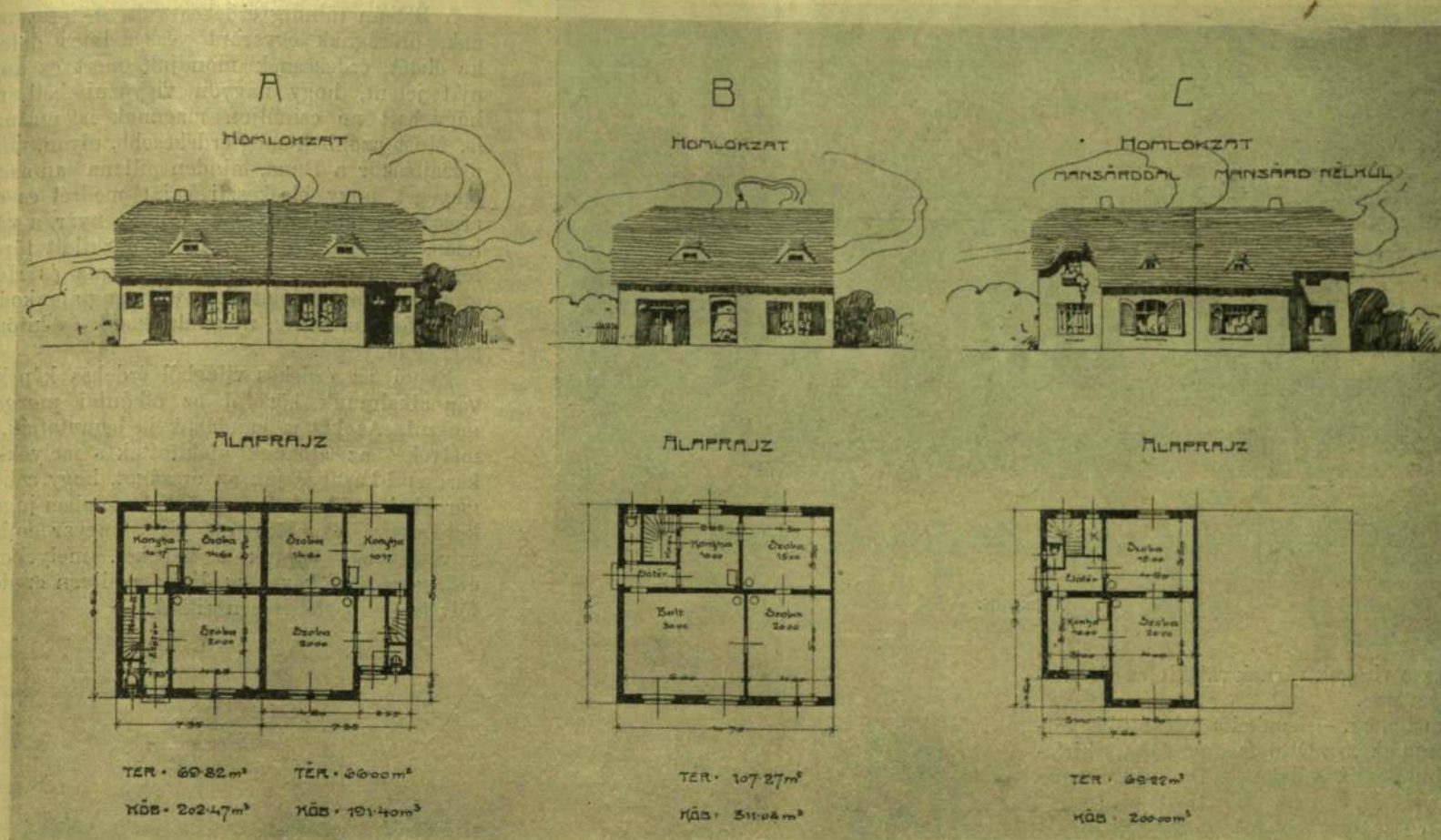
— De igen. El fogsz jönni. Biztos vagyok benne.

— De most már mennie kell. Én azalatt kirakodom a kosaramból és elrendezek itt mindent.

Bement az ebédlőbe, a melynek ajtaját nyitva hagyta. Ottó egyedül maradván, körülézet. Meglepte a bútorok szépsége, a melyek nagyon kopottak, de nagyon finomak voltak. Egy régi rokokó-konzol fiókjainak szövvényében a Marburgok ezimere volt látható. És mindenütt, ezeknek a régi dolgoknak közepette, frissen szedett virág: ünnepi és várakozásteljes színe volt mindennek.

— Ugyan — mormogta, — hol az ördögben vagyok?

— Kate! — kiáltotta.

MUNKÁSHÁZAK ÉS ALAPRAJZAIK. — Palóci Antal pályaterve.

— Hát még nem ment el? — felelt a lány a szomszéd szobából.

— Hogy hívják az úrnódet?

— Mit törődik vele?

— Hát te mért nem akard megmondani?

— Ha olyan nagyon tudni akarja, hát Leilof grófnénak hívják.

— Régóta lakik itt?

— Körülbelül négy hónapja.

Ottónak eszébe jutott, hogy Frida négy hónappal ezelőtt hagyta el az udvart. Ugyancsak eszébe jutott az ismeretlen nő is, a kit egy nap

az erdőben látott és a kinek alakja annyira hasonlított Thalberg kisasszonyhoz.

— Egyedül van?

— Igen.

— Milyen?

— Nem nagy, de csinos. És milyen hangja van!...

— Barna?

— Nem.

— Hát szőke?

— Ha úgy vesszük... egyedül... nem

nagy... szőke, ha úgy vesszük... és kicsoda hangja van... Nem, ez túlságosan szép volna, — gondolta Ottó. — Ezt meg sem érdemlem, Istennem!

— Özvegy? — kérdezte tovább.

— Nem.

— Ismered a férjét?

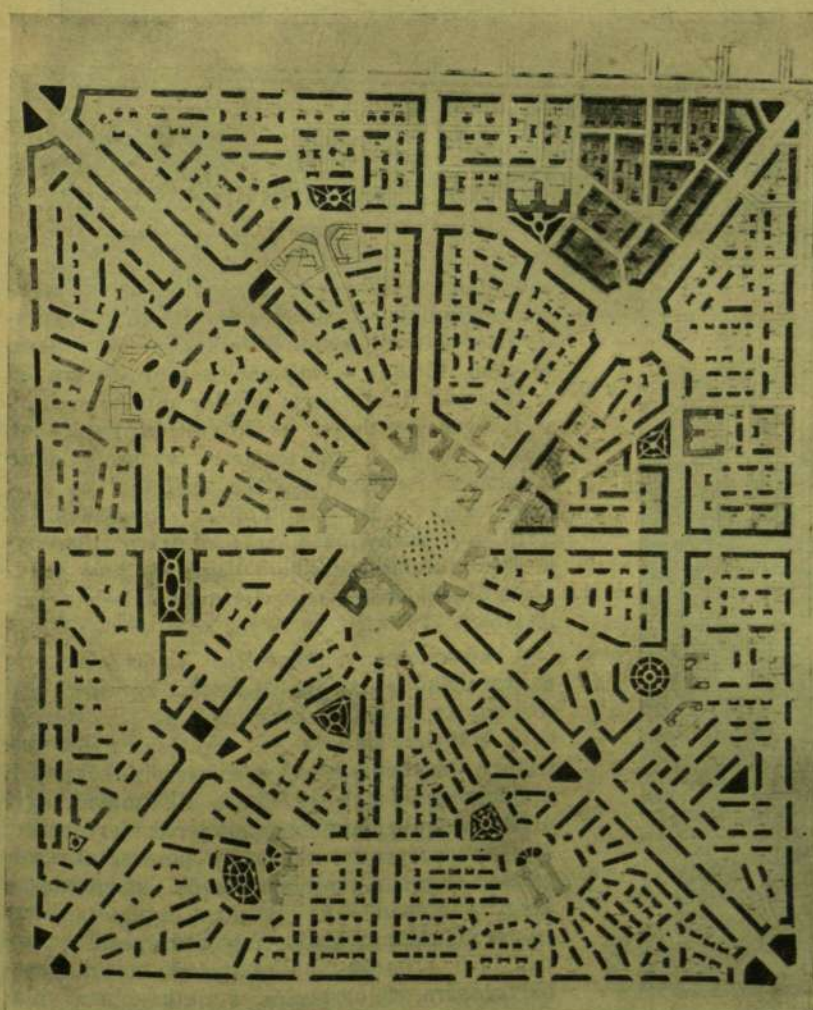
— Nem láttam soha. A nagyapám látta.

— Gyakran jön el?

— Nem tudom.

— Valld meg, hogy ma eljön.

— Mért mondja ezt?

PALÓCI ANTAL SZABÁLYOZÁSI PÁLYATERVE.

FLEISCHL RÓBERT SZABÁLYOZÁSI PÁLYATERVE.

A KISPEST MELLETT ÉPÍTENDŐ ÁLLAMI MUNKÁSHÁZAK PÁLYATERVEI.

ALBÁNIAI KÉPEK.

A Balkán mindig érdekes volt, — asszony-nak, országnak egyaránt veszedelmes dolog, ha életét érdekesnek mondjuk, mert ez annyit jelent, hogy nagyon vigyázni kell rá, hogy bajt ne csináljon magának is, másnak is. Most azonban még érdekesebb, olyan, mint jégzajlás a Duna, minden pillanatban azzal fenyeget, hogy elrekeszti saját medrét és elárasztja a többi Európát. A múlt nyár, a vértelen, de egészen még le nem zajlott török forradalom óta mostanáig, a Bosznia és Hercegovina annexióját követő nyugtalanlanságokig folyton zajlik, nyugtalanlanságok és kitéréssekkel fenyeget.

Ebből az érdekes világból érdekes képeket van alkalmunk közölni az albániai mozgalmakról. Azokat a bandákat is bemutatjuk, a melyeket az albánok alakítottak s melyekkel keresztül-kasul járnak az országot, hogy a bolgárokkal, szerbekkel, görögökkel szemben jogukat megvédjék. Egy ott járt magyar ember szívességéből kaptuk e képeket, melyeknek érdekességét fokozza az, hogy az ilyen eredeti fölvételek meglehetősen ritkák.

ALBÁNOK.

— Ezek a virágok várnak valakit, ez oly világos, mint a nap.

— Nem tudom, — ismételte a leány kis várta, elcsodálkozva Ottó faggatózásán s hirtelen bizalmatlanná válva. — De nem menne most már el?

— Igen, szívem, most már megyek.

Ottó a terasszon át ment ki, a fák mögött elrejtözve, eljutott a park kis kapujához s elfelejtette ezt kulcsal bezárni.

Egy ember várta őt egy lóval Steinbachban egy koresmánál: egy egykori rendőr, a ki mesziről kísérgetni szokta kalandjain.

Ottó egy papírlapra elváltoztatott írással néhány sort írt, borítékba tette és ezt mondta az embernek:

— Ezt még este előtt titokban el kell juttatni Vilhelmina hereznőnek.

Mulattatta ez a helyzet, hogy a melodramái áru szerepét játszhatja. Mégis elgondolta, hogy ugyanez este neki is rendesvonsja van a kapus unokájával és ha valami történi találna a rejtelmes házban, ő talán nagyon is közel lesz az események színteréhez. De hamar elfogta a maga szerepét.

— Ellenkezéleg, annál mulatságosabb lesz. Különb is, mit kockáztatok? És ha csalódom és nem történik semmi? Nos hát, majd meglátjuk... Azt hiszem, most az egyszer lesz egy kis izgalom. (Folytatása következik.)

BOLGÁR BANDA ALBÁNIÁBAN.

AZ ÚJ ÁLLAMI MUNKÁSHÁZAK TERVEI.

A budapesti lakásviszonyokról, a lakás drágaságáról, a lakások meg nem felelő és egészségtelen voltáról éveken át fölhangozt a panasza, de nem történt egyáltalán semmi. Végre ez év tavaszán dr. Wekerle Sándor miniszterelnök a főváros területén és közvetlen határában közel 700,000 □-öl területet vásárolt olcsó munkáslakóházak létesítése céljából és ezek felépítésére szükséges költség megszavazása iránt a törvényhozáshoz fordult. A törvényjavaslat indokolása a cél elérésére még szükséges intézkedések egész sorozatát helyezi kilátásba.

A közvélemény helyeslése kísérte Wekerle nagyszabású akcióját. Műszaki köreink, első sorban a Magyar Építőművészek Szövetsége és a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet feliratban üdvözölték a miniszterelnököt ezen munkáslakótelepek létesítése alkalmával, egyúttal az ilyen munkáslakótelepek tervezésére és berendezésére szakavatott tanácsal szolgáltak. Erre a miniszterelnök megbízta a Magyar Mérnök- és Építész-Egyletet, hogy írjon ki tervpályázatot úgy a kistérségi határban lévő 470,000 □-öl nagyságú terület szabályozására, felosztására vonatkozólag, valamint az építendő munkásházak különböző terveire.

A pályázat fényes sikerrel járt, a mennyiben a szabályozási tervre 30 pályamű, a lakóház-

A TÖRÖK ALKOTMÁNY KIHIRDETÉSE MONASZTIRBAN.

ALBÁNIAI KÉPEK.

tervekre pedig 30 pályázótól több mint 300 pályaterv nyújtott be.

Bemutatjuk a szabályozási tervek közül a két első díjjal kitüntetett pályatervet, melynek szerzői Palóczy Antal és Fleischl Róbert építészek; a háztérvek három díját Fleischl Róbert, Palóczy Antal, valamint Soditsch Lajos és Eberling Béla építészek nyerték el, e pályanyertes házterv-csoportból egyes mutatványokat mutatunk be.

Palóczy Antal I. díjjal kitüntetett szabályozási terve szakit minden sablonossággal és teljesen modern elvek szerint vezeti utcait, alkotja telektömbjeit, művészi módon helyezi el középületeit, tereit és parkjait.

Fleischl Róbert II. díjjal kitüntetett pályatervében a közlekedés kitűnő megoldása mellett két gyönyörű perspektívájú diagonális út és egy nyolcszög alakú körút mutatnak mű-

kozást. A munkások úgy szellemi, mint anyagi szükségleteiről legbővebben gondoskodás történt.

Ovóházak, iskolák, munkáskaszinó és népkönyvtár, valamint templomok részére stb. bőven tartott fenn hely. Fürdők, rendelő intézet, ételmezési épület stb. gondoskodnak egészséges életről és olcsó megélhetésről. Népszállók építése szintén kilátásban van. A közműhely telep kapcsolatosan foglalkoztató műhelyvel és ipari szakoktatással hazánkban a házi ipar meghonosításának új módját mutatja be és a női munkaerőt keresethez fogja juttatni, a nélkül, hogy a női családi hivatásától megvonva, gyárakhoz, műhelyekhez és azok szigorú munkaidéjéhez és munkarendjéhez kötné.

Ha majd e tervek alapján épül fel a kistérségi telep, ez a kontinens legnagyobb és legszébb munkástelepe lesz.

AZ ALKOTMÁNY KIHIRDETÉSÉRE ÖSSZEGYÜLT MONASZTIRI ALBÁNOK.

vészi megoldást, a középületek gyakorlati és észlelési elhelyezése mellett.

Kotál Henrik tervében a közlekedés lebonyolítását a tervezett átlós utak és sokszögű körút legelőkeltebben oldja meg; számtalan kisebb tér tervezésével az egész telep változatos képet nyer.

A házak tervei megalkotásánál a takarékosági elvek szemmel tartása mellett a tervezők egyaránt igyekeztek a rendelkezésükre álló eszközökkel a művészi hatású, kellemes otthonokat teremteni.

A pályatervet a leendő telep képét mintegy minta-városát tüntetik fel. A lakások legnagyobb részét egymástól elkülönítve tervezték, az egyes lakók a szomszédjaikkal alig kénytelenek érintkezni, a mi közegészségi szempontból nem dicsérhető eléggé.

Minden egyes lakáshoz 100—300 négyszög méter területű kert jut és így teljesen egyesül a falusi és városi lakás előnye. A városi munkás megszokja és megszereti a kert művelését, a gyermek a természettel való foglal-

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A «Times» Mikszáthról. A nagy angol világlap, a «Times» mostanában ismertette irodalmi mellékletén Forster-Bovill-nek Magyarországról angol nyelven írt könyvét. Az egész könyv nem valami nagyon nyerte meg az ismertető tetszését, — mi reánk nézve azonban az az érdekes, hogy különös hiánytúl rója fel, hogy nem emlékezik meg benne Mikszáth Kálmánról, a ki a magyar szellemnek ma egyik legkiválóbb képviselője. Azért érdekes ez a megjegyzés, mert kiválglik belőle, milyen nagyra tartják az angolok a mi fényes tollú ironkat s művei mily jelentékeny tényezői a magyar műveltség világszerte való elismertetésének.

Lelki kalandok. Színi Gyulát méltán tartja a kritika és az irodalmi közvélemény a fiatal sorban dolgozó novellisták egyik legkülönbikének; új kötetével, mely tulajdonképp első érdemleges könyve, jelentékenyen megerősítette az irodalmi pozícióját, melyet a lapokban megjelent novelláival szerzett. Nagyon finom berendezésű lélek, fel-fog minden parányi rezzenést, a mely akár a

külvilágból, akár önmagából érinti s az ilyen apró rezgések eredőjéből lesz a novellája. Erősen lírai jellegű, mint a mai fiatalok mind, lírájának alaphangja az élet brutálisaitól való félelem. Szíveskedésesen érdeklő az élet, de a mint érintkezésbe jut vele, fölszisszen, mint a kit-skorpiók csíptek meg. Az életnek nagy átváltozása, a halál rejtelmes árnyakkal borítja be gondolkodását és a kötetnek körülbelül legjobb novelláját sugallja neki. (A sárga baltár.) Líráisága azonban nem nyilvánul közvetlenül, vagy symbolumokba van összefogva, vagy a szavak, jelenetek, alakok mögött vonul meg; értő szem azonban mindig kiéri. Szereti a stilizált formákat és embereket, az egyszerűsített vonalakkal való rajzot, bár alkalom adtán tud gazdagon, erősen árnyalni is. Stilizáló hajlama vezette a Biedermeyer-képek ciklusának megírására, — ez a ciklus érdekes, bár nem minden részében egyforma értékű kísérlet egy külsőségeiben mostanában föléledő, lelkeben azonban örökre letűnt kor újjáélesztésére. Gondolkodása színére, érdeklődésének tárgya, a valósággal szemben való állásfoglalá-

sára azok közé tartozik, a kiket egy most divatos szóval intellektualistáknak szoktak mondani: néha feltűnő szkeptizmus, erős érzékenységet takar, az embereknek nem az akciói érdeklik, hanem érzelmi és mozdulatai, a dolgokat nem kritikailag értékelni, hanem megérteni igyekezik. Sokat tanult, sokat olvasott, sokat látott, mégse papiros-ízű, mert mindent önmagán keresztül ad. Egy kicsit esztétá, a mi az intellektualistáknál gyakori eset, a realitásokat nem a maguk mivoltában, hanem a lélekre való reflektálódásukban fogja fel. Technikáját is maga csinálta. Látjuk annak nyomait, hogy sokat és sokaktól tanult, mégis megmarad az egyéni helyege. A mesét nem kerüli ki, az olvasóval együtt esz-nálja meg, néha csak belsőleg fejezi be, külső befejezését rábízva az olvasóra. Könyve abban a ritka örömben részesített, hogy olvasása közben, szinte a szemünk láttára nőtt meg előttünk egy kész, érett és minden tekintetben figyelemreméltó író.

Imigyen szólta Zarathustra. A Nietzsche-probléma még mindig aktuális, sőt hazájában, Németországban e pillanatban aktuálisabb, mint hosszú idő óta volt. Minálunk meg épen most, legújabbban kezd érzeni hatása a genialis nyugtalanságú bázei filozófusnak, a ki talán a legnagyobb követ dobta be korunk szellemi életének kútjába. Mindenképen

megvan tehát a belső aktualitása Wildner Odón vállalkozásának, a ki Nietzsche legnagyobb és legfontosabb művét, a Zarathustrát lefordította magyarra. Az írodalmi fordítás mindenkor nagyon hátatlan dolog, de Nietzscht fordítani valóságos önfeláldozás számba megy, különösen olyan írónak, a ki, mint Wildner Odón, már eddig is megmutatta ezután bizonyára még inkább meg fogja mutatni, hogy jelentékeny önálló alkotásra is képes. Az eredeti a maga minden szabályon keresztülyalgó, példátlanul egyenlő nyelvével, sajátosság tónusával, amelyben minden egy-két hanggal magasabbra van hangolva, hosszú gondolatokat egyetlen formulába foglaló erejével, misztikus színezetével a maga teljes valóságában visszaadhatatlan bármely más nyelven s ezeket a nehézségeket még fokozza a régieskedő bibliai stílus, a mely a fordítótól külön tanulmányt tételez fel. Nem csoda, hogy az a kísérlet, melyet egy-két év előtt egy másik író tett a Zarathustra fordításával, csaknem teljes sikertelenséggel járt. Wildner fordítása azonban a lehetőség határára belől adja Nietzschtől azt, a mi egyáltalán fordításban adható. Ha csak egy pár lapot olvasunk is belőle, mindjárt meglátszik az a mély penetráció, melylyel a fordító az eredetihe beledolgozta magát, a mi elvégre nem is csoda, hiszen a fordítás munkáját olyan beható tanulmány előzte meg, melynek eredménye egy eddig ugyan töredékben maradt, de ebben a formájában is nagyon becses Nietzsche-monographia lett. Nagy erénye a fordításnak az önmérséklet is, a melylyel a fordító tartózkodott még az árnyától is annak, hogy az eredeti és a fordított szöveg közé odaállítsa önmagát; ha már nem adhatja az egész Nietzscht, legalább egészen Nietzscht akar adni. A bibliai hangot nem mindig találja el tökéletesen, de ha le kell mondania arról, hogy pontosan visszaadja Nietzsche formáit, legalább a Nietzsche gondolatát adja vissza pontosan. Manapság mind többen vannak intelligens közönségünkben, a kiknek a német eredeti olvasása nehézségeket okoz, ezek, de általában mindazok, a kik érdeklődnek Nietzscht iránt, igen nagy hasznát vehetik Wildner Odón mindenképen színvonalon álló fordításának.

Homokba temetett városok. Stein Aurél, a nagyírnevű magyar származású utazó legújabb munkája jelent meg e címmel most Halász Gyula átdolgozásában, mint a Földrajzi Könyvtár legújabb kötete. Stein Aurél utazásainak természetét és jelentőségét Löczy Lajos méltatja a kötet előszavában. Stein Aurél dr. Belső-Ázsia homokivatagjairól szóló művét méltán helyezhetjük Hedin világíró utátrá mellett. Nagytudományi férfinak munkája ez, a ki a magyarországi jó hírűnek sok-sok becsület szerzett Indián és Angolország fudós körében. Rendkívül sokoldalú és mélyreható történelmi, nyelvészeti és archeológiai ismeretekkel indult kutató útjaira. Az árja művelődésnek Max Müller után ő egyik legalaposabban ismerője. Az indiai kormány 1906-ban már másodszer küldötte ki nagyfotosszerű tudományos feladatok megoldására Belső-Ázsiába. Most van hazatérőben arról a második nagy utazásáról, a mely alkalmat nyújtott neki a nagy Hanhai-medence egész déli peremének megismerésére és megvilágítására. Valamennyi kortársánál jobban ismeri ma tudós hazánkfa a Pamirtól a tulajdonképeni Kínáig terjedő óriási sivatagokat. Stein Aurél az indiai kormány támogatásával rendszeres ásatásokat végzett a romhelyeken. Tömerdek mútárgyat, érmét, fars és bőre irt okiratot gyűjtött. Megállapította ezekből, hogy a klasszikus nyugati kultúra a tulajdonképeni Kínáig terjedt és az indiai kultúra és nyelv beáramlásával együtt a Tárim-medencében megteremtette azt az életet, a mely a nagy oázis-telepeken napjainkig fennmaradt. Veszedeles kalandok, hihetetlen nélkülözések, idegfeszítő epizódok leírásával nem találkozik az olvasó Stein Aurél könyvében. Az ő leírásai lerántják a legendaszéri fátyolt a belső-ázsiai sivatagokról. Hetekig meg hónapokig ásatott ő a sivatagban temérdek munkással és sohasem vesztett eközben egyetlen embert vagy állatot sem. Óriási távolságokkal kell megküdenie, mégis mindenütt baj nélkül, kalandos akadályok és küzdelmek nélkül vezet sokszor igen tekintélyes karavánját. Annál is inkább meglepnek az expedíció kiváló sikerei, mert bámulatosan csekély anyagi eszközök álltak az utazó rendelkezésére. A legtöbb útleíróval ellentétben Stein Aurél rokonszenves világításban állítja elénk a kínai tisztviselőket. Mivel, hazájuk történetében és irodalmában járás, jóakarati, becsület és igazságos férfiaknak írja le őket, a kik minden tőlük telhetővel mindenkor szívesen támogatták céljaiban. Stein Aurél dr. bámulatos eredményeinek a títka épen abban rejlik, hogy ő mindig emberségesen és tapintatosan bánt mindenkiel. A műveltebbekkel mindig úgy érintkezett, mint vele szemellenleg teljesen egyenrangú emberekkel. Nemcsak Belső-Ázsia történelméről való fogyatékos történelmi tudásunkat bővítette jelentékenyen Stein utazása, hanem a sivatag természetéről, a futóhomok folyamai eredetéről, a folyók eltűnéséről és a régi telepek elpusztulásáról is az eddigieknél alaposabb és természetesebb magyarázatokat szolgáltatott.

Belső-Ázsia sivatagjairól, oázisairól és ezek lakosságáról Stein Aurél könyve nyújtja eddig a legjobb és legmegbízhatóbb földrajzi képet. A nagybecsű könyv számos érdekes képpel díszítve jelent meg.

Uj könyvek:
Lelek kalandok. Elbeszélések, írta Szini Gyula. Budapest, Grill Károly kiadása.
Im-igyen szóla Zarathustra. Írta Nietzsche Frigyes, dr. Wildner Odón. Budapest, Grill Károly könyvkiállítása; ára 6 korona.
Homokba temetett városok. Írta Stein Aurél. Angolból átdolgozta Halász Gyula. Budapest, Lampel-Wodianer részvénytársaság; ára 8 korona.

EGYVELEG.

*** Az Egyesült-Államok szentatásának tagjai** évenként 12 ezer forint fizetést kapnak, azonkívül szolgáltatásra 1500 forintot, írószerekre 500 forintot. A meleg hónapok alatti iletsek alkalmával hűsítő italokra 300 forintot számíthatnak fel, gyógyszereket és piperezereket szintén az államtól kapnak.

Ingyen fogópalás vagyontalanok számára. Prágában a városi tanács 1906. évi május hó 23-án részletes vita után hat fogorvos alkalmaztatását határozta el, a kik a költség költségre vagyontalan iskolás gyermekeknek és felnőtteknek ingyenes fogorvosi segélyt nyújtanak kötelesek. Mi ez alkalmat ama nagy fontosságnak a hangsúlyozására használjuk fel, melyet az ésszerű fog- és szájpótlás ügye tényleg megérdemel. Tisztítsuk fogainkat naponta reggel és este valami jóféle fogtisztítószerezrel, mint a milyen pl. a Sarg féle Kalodont és el fogjuk ismerni annak a mondatnak a helyességét, mely szerint az egészséges fogaktól függ a jó emésztés.

A megkönyebbülés problémáját oldja meg a „Califig” kaliforniai fügeszörp, a mely a képzeltető legkellemesebb és legeredményesebb hashajtószer. Ize kifünő. Felnőttek és gyermekek kifünő hatással használják székrekedésnél, renyhé belműködésnél és emésztési zavaroknál. Kapható minden gyógyszerárban, egy nagy üveg 3 korona, kis üveg 2 korona.

A Phosphatine Falieres a gyermekek elismert, legkiválóbb tápszere. Egy nagy doboz ára 3 K 50 f. Kapható minden gyógyszerárban.

A természet ide zödjével együtt az év lence nyári töltötte is eltűn. A «Divat» fejedelmő is komorabb színárnyalatok felé fordult. Kiváló előnyben részesülnek páva- és rucaakék, orosz-egész olivazöldig, barna, szürke és szilvakék színek; a fekete szín is előkelő szerephez jutott megint. A szövetek puhák legyenek és testhez simulók. Legjobbban felelnek meg a feltételeknek a kiválóan jó hírnevűek örvendő selyemkivitelű Schweizer és Tsa cég által megmintázott libertiek, selyem-cachemirok, crépusculok, crépe métor, selyemmousselinok, valamint Faillie Radium és hasonló szövetek. A divat által szintén igen kedveltek az említett cégtől gyártott svájci himzések is. Bizonyára nem lesz nehéz az igen tisztelt olvasó hölgyeknek alkalmas ünnepi ajándékot választaniok, ha a Schweizer és Tsa Luzern U. 23. (Schweiz) cég mintáit és árjegyzékét átnézik, melyeket a fenti cég írásbeli megkeresésre bérmentesen és a kiváltszott szöveteket viteldij- és vámmentesen megküldi.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a közlelebbi napokban: **KARDOS IGNÁC** volt honvédhadnagy, 80 éves korában Jászapáti községben. — **BARANYAVÁRI TOMMAY KÁROLY**, Baranyamegye nyug. alispánja, ügyvéd, volt országgyűlési képviselő, a porosz vörös sas-rend harmadik osztályának, Lippe-Schaumburg uralkodó herceg II. oszt. házi rendjének tulajdonosa, 68 éves korában Budapesten. — **HILŐCZKY BELA** nyug. miniszteri tanácsos, 68 éves korában Budapesten. Hilőczkynak a hatvanas években számos elbeszélése és költeménye jelent meg. Egy bordala, melynek zenéjét is ő szerzte («Fel, töltetek fiúk, igyunk...») ma is népszerű. — **OKÁNYI SZILVY GRŐBÖR** nyug. államrendőrségi kapitány, a német lovagrend tagja, a Mária-kereszt tulajdonosa 70 éves korában Budapesten. — **BÖLÖNI TANA GYULA** számtanácsos, számvvevősi főnök, 51 éves korában Beszterczen. — **Benyői és vrbanó BENOVSZKY LAJOS** gróf 84 éves korában Pozsonyban. Elhunytát menyje, Ocskay Erzsébet és fiai, Benyovszky Móricz gróf. Baranyamegye főispánja és Benyovszky Rudolf gróf gyászolják. — **ORA FERENCZ**, az első kerületi várbeli felső leányiskola igazgatója, 64 éves korában Budapesten. Az elhunyt három évében át működött a tanítás terén, több oktatásiügyi munkát is írt. — **MARTIN IMRE** nyug. állami felső kereskedelmi iskolai igazgató, a Ferencz József-rend lovagja, Pancsova város törvényhatósági bizottságának tagja, 61 éves korában Pancsován. — **BOROŠTRIX SÁNDOR**, nyug. főreáliskolai tanár, 81 éves korában Székesfehérváron. Az elhunyt negyvenegy évig működött a tanári pályán s öt évvel ezelőtől vonult nyugalmába. A szabadságharc idején, mint egyetemi hallgató élénk részt vett az ifjúság mozgalmában s a nagy időkről mindig lelkesedéssel beszélt tanítványainak, a kik nagyon szerették.

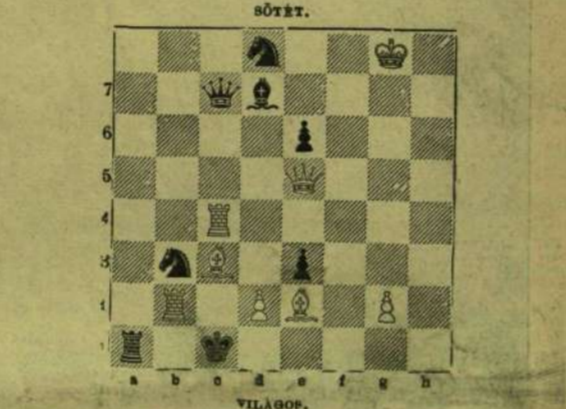
Ozv. altörjai **MARTON JÁNOSNÉ**, szül. csikszentmártoni Szabó Mária, 70 éves korában Torján. — **Ozv. nagyajtai KOZMA ELEKNÉ**, szül. derzi Elekes Amália, 76 éves korában Siménfalván. Az elhunytban Kozma Gyula fővárosi polgári iskolai igazgató édesanyját gyászolja. — **SIEGMUND VILMOSNÉ** dr.-né, szül. Petrovits Zsófia, 76 éves korában Zseliz községben. — **Ozv. tiszta-új helyi KÓCOS ISTVÁNNÉ**, szül. vaskapui Kapny Mária, 70 éves korában Budapesten. — **Ozv. BUCHWALD JÓZSEFNÉ**, szül. Wasmer Emilia báróné, 56 éves korában Budapesten. — **Ozv. ludányi és csomai BAY GYÖRGYNÉ**, szül. vásárosnaményi és nagylyónyai Lónyay Lujza, 76 éves korában Beregszászon. — **JAKABY GYÖRGYNÉ**, szül. ilenczfalvi Sárkány Erzsike, 31 éves korában Püsp. — **Ozv. ARÁFY ANIKÉNÉ**, szül. Schmidt Klementina, 66 éves korában Szegeden. — **Ozv. Szabó JÓZSEFNÉ**, szül. Tunner Alojzia 65 éves korában Budapesten.

Szerkesztői üzenetek.

Oltárnál. Sajnáljuk, most sem mondhatunk kedvezőbbet; ez a vers sem bizonyult közölközhetőnek. Őszi reggel. Dedikáció. Pentartjuk továbbra is minapi véleményünket, várni kell, a mig kiforrtja magát. Most még a sópréjéltől nem érezzük az izét. Kint és bent. A magyar nota stb. Sem az eredeti dolgok, sem a fordítás nem elég jelentékeny arra, hogy napvilágra segítsük. Vigyelek haza. Úgyesen, hangulatosan van írva, de a mit mond benne, az jelentéktelen.

SAKKJÁTÉK.

2617. sz. feladvány megf. Przepiórka D.-től, München. (A «Western Daily Mercury» versenyén díjat nyert feladvány.)

A 2593. számú feladvány megfejtése Jespersen J.-től.
 Világos. Sötét. Világos. a. Sötét.
 1. Vh4-d5 B7-b7 † 1. ... B7-c7
 2. Vd8-b6 B7-b6 † 2. Vd8-d6 Bc7-b7 †
 3. Hd4-b3 Kc4-b5 3. Hd4-b3 Kc4-b5
 4. a2-a4 † matt. 4. a2-a4 † matt.

A 2594. számú feladvány megfejtése Kintzig Róberttől.
 Világos. Sötét. Világos. a. Sötét.
 1. He4-g3 Bf4-f(a,b,c) 1. ... Bf4-c4 †
 2. Hg3-f1 † matt. 2. Hd6-c4 † matt.

2595. számú feladvány megfejtése Schuster Zsigmondtól.
 1. Vh2-b7 Kd5-c6(a,b,c) 1. ... Vb5-h7
 2. Vh7-g8 † matt. 2. He6-f4 † matt.

KÉPTALÁNY.
 A 44-ik számban megjelent képtalány megfejtése: Kinek lóva nincsen, az járjon gyalog.
 Felelős szerkesztő: HOITSY PÁL.
 Szerkesztőségi iroda: Budapest, IV., Reáltanoda-u. 5.
 Kiadóhivatal: Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

Vásároljon Svájci selymet!
 Kérem 10 filléres levelezőlapon mintákat udonságainkhoz lekelet, fehér vagy sáncsban 1 K 13 f-től 18 kor.-ig méterenként. Különlegesség: Messaline, Crepe de chine, Taffetas (Chiffon stb. társasági, menyasszonyi, háll és utcazi fölletokra, ugyancsak blúzokra, hőlőse sítu, valamint himzett blúzok és ütünnyű batistból vagy selyemből. Mi csak garantált solid selyemkölmekeket adunk el közvetlen magánfeleknek és már vámmmentesen szállítjuk házböz. 12884
SCHWEIZER & Co., Luzern U/23. (Svájcz.)
 Selyemszövet-kivitel. — Kir. udv. szállító.

SARG-féle 60 KALODONT LEGJOBB FOG-CRÉME
Szeretek egy pipa dohányt színi és a füreszettel melletti egy sívom a szivarokat. Csak ne volnék másnap oly nagyon elyalákosodva! Órákig tart, mig magamat összeszedem; aztán az a sok főlös sav a gyomromban! — No hát, ha Ön a dohányzást semmikepen nem akarja abbahagyni, tessék hozzászokni lelekvőskor és reggel, ha felkel, Fay-féle valódi sodeni ásványvassvillákat bevenni és Ön látni fogja, hogy mind a bajok megazinnak. Áruk dobozonként 1 K 25 f és kaphatók minden gyógyszerárban, drogueriában és ásványvízkereskedésben. De tessék minden utazást határozottan visszatartani. Vezetékiépítőség Ausztria-Magyarország részére: W. Th. Guntzert, Wien IV/1. Grosse Neugasse 27.

Vesszőparipa-liliumtejszappan
 Bergmann és Tára cégtől Dresden és Tetschen E.m. a naponta beérkező elismert levelek bizonyosságra szerint most és a jövőben is a leghatásosabb szappan marad az összes gyógyszerárpanok között, azépp ellen, valamint gyöngye, puha bőr és rózsás arcszín elnyerésére és megtartására. Darabja 80 fillérről kapható minden gyógyszerárban és drogueriában, illatszerek- és fodrásztüzletben.

A Bőr- és Lithion-tartalmú Salvatorforrás
 kifünő sikerrel használták vesebajoknál, a húgyhólyag bántalmainál és köszvényénél, a czukorbetegségnél, az emésztési és lélegzési szervek huruzánál.
Húgyhajtó hatás!
 Vasmentes! Könnyen emészthető! Teljesen tiszta!
 Budapesten, Iráktár Edeakty L. urnál.

Califig
 kellemes, hatásos hashajtószer felnőtteknek és gyermekeknek egyaránt.
 Enyhe és biztos hashajtó, hatású orvosok többszörösen kipróbálták, s ezért a „Califig” néven ismert Kaliforniai Fügeszörp tisztasága és rendkívül jóhatású tulajdonságainál fogva állandó vagy muló székrekedés, emésztési zavarok és étvágytalanság esetén orvosok által ajánlott, szívesen használt szer. Különösen kell ügyelni a „Califig” védjegyre. Minden gyógyszerárban kapható. Nagy üveg 3 kor. Kis üveg 2 kor.

PETROLNERUDA
NERUDA FÉLE Pipere Boros
 Készít: **NERUDA NANDOR**
 BUDAPEST IV. VÁCZI-UTCA 9.
 1 üveg ára 1 korona 50 fillér.

A legjobb ébresztők
 Adler-Roskopl-rindós csak cözémmél kaphatók. Három évi írásbeli jóállás. Nem tetszősért a pénz vissza! 1 haranggal, acél-ankerrel és megállítóval K 3.80, éjjel világító mutatólappal K 4.20, 2 haranggal, acél-ankerrel és megállítóval K 4.40, éjjel világító mutatólappal K 4.80, verseny-ébresztő-óra K 2.90, éjjel világító mutatólappal K 3.30. 19076
 Székhelyes utánvétellel. Első órágyar Brúben.
KONRAD JÁNOS
 es. kir. udv. szállító Drüxhen 571.
 Tessék 3000 képet tartalmazó árjegyzékemet kérni ingyen és bérmentesen.

Alkalmas ajándék fiuk számára!
Laterna magica
 Oléso gözgépek szesz-missel, álló, osztilló rézhengerrel, víztöltő-csavarral, magassága 20 cm., teljesen szeszilappal, karban csomagolva K 1.50. Finomabb gözgépeknek ára K 2.80, 3.80, 5.-, 6.-, 8.-, 9.30.
 Közvetlenül beszerzhető.
KONRAD JÁNOS
 es. és kir. udvari szállító szállítóház Brix, 570. (Csehország.)
 Gazdagon illusztrált főarjegyzék több mint 3000 ábrával kívántra ingyen és bérmentesen megküldik.

Hölgyeim! Kíméljétek hajukat! **Uj Melegelő hatás! Uj „FRAUENLOB”** szab. terülezes hajító lortító sütés nélkül elérhetőnek egy teljesen laposan farvó hajfodrok, melynek az állatában megkívánt ondulást mindjárt jeleníti meg. Modern és izéles hajilakozás nélkül elérhetőnek. Minden hölgy, a ki a „Frauenlob”-ot megpróbálja, el van ragadtatva. Ára csak 60 fillér. A drogueriától, az illatszerek, rövid-árukerekeskedésből és fodrászoktól csak Frauenlobot kérjen. A hol nincs, direkt szállítja az osztrák-magyar vasúttársaság.
RUĐOLF POHL, WIEN, II., Valerierstrasse 9-15.

MARGIT GYÖGYFORRÁS
 („Margittelep” Beregmege)
 gyomor, belek, húgyhólyag s különösen a légzőszervek hurutos bántalmainál igen jó hatású még akkor is, ha vérzések esete forog fenn. . . . Megrendelhető: **EDESKUTY L.**-nél Budapesten és a forrás kezelőszegénél Munkácsón.

Diszkebel két hónap alatt **Pilules Oritales** által (keleti pillék) az egyedülálló, melyek a mellettel fejlesztik, szilárdítják és újalkotják és az asszonyi kebelnek becses töltőanyagot kölcsönöznek, a mellékület, hogy az egészségesek általa. Keszeskedve arsanimentos. Az orosz tekintélyesek által elismervé. Abszolút diszkrét. Dobozba haszn. utantálással K 6.45 bérmentve. J. Halló gyógyszerárta, Paris. Ekektárak: Budapest, Török J. Király-u. 12. Wien, Poescholder R., Singerstrasse 15. 12292

ANDRÉNYI SEC
 ARAD.

ROHONGYI COLUMBUS KORCSOLYA
 FORÁKTÁRA
WESZELY ISTVÁNNAL
 BUDAPEST VÁCZI-UTCA 9.
 Les, 'Alexander', 'Mars', 'Hercules' stb. korcsolyák.
 Téli sportcikkék.
 Jég-Hockey, Rodel, Flexible-Flyer, Bobleigh, Toboggan, Skeleton. — Hó- és jég sport-sapkák, keztyűk, Sweaterek, hócipők stb. legújabb minőségben. Árjegyzéket bérmentve küldi.
 Weszely István, Budapest, IV., Váci-utca 9.

Ha fáj a feje ne tétovazzék, hanem használjon azonnal **Beretvás-pastillát**
 mely 10 percz alatt a legmakaesobb migraint és fejfájást elmulasztja. — Ára 1 korona 20 fillér. — Kapható minden gyógyszerárban. Készíti **Beretvás Tamás gyógyszerész Kispeszen.** * * * * * Orvosok által ajánlv. — Három dobozról ingyen postai szállítást.

BLÜZKÜLÖNLEGESSÉGEK
COSZTÜMÖK ALJAK PONGYOLÁK
FALUDI LÁSZLÓ

Nemes magyar kanári madarak, különféle hangokkal 7 forinattól 20 frtig és feljebb. Megfelelő karácsonyi, újévi és névnap ajándék. VARJU I. nemes magyar kanári nagytenyésztő, Lónyay-u. 56. I/8.

Sürgöny! Sürgöny! Fonográf 1 hengerrel frt 3.50-től feljebb, Gramophon 6 műdarabbal és 20 tétel 10 évi jótállással 12 frtől feljebb. Legkedvesebb lemosásra Magyarországon. Veszteségmentes kasszettek. Szépségtelen elismerő levél! Havonta új felvételek! 1000 újdonság. TOTK JÓZSEF gyártó, Szeged, Könyv-tér 3. Új képes árjegyzék ingyen.

Legújabb üveg-karácsonyfa-disz. 12 drb válogatott, színe és ezüstös üveglény és gyümölcsök, gondosan kartonba csomagolva, a tárgyak nagysága és kivitele szerint 40, 50, 60, 70, 80 fill., K 1. 1.30, 2. 6 drb dobozban, nagyobb kivitelben 60, 80, 90 fill. 24 drb-ból álló választék 80 fill., K 1. 1.20, 36 drb K 1.35, 1.60, és 2. 4 drb K 2.10, 2.30, 2.60, 60 drb K 2.20, 2.80, 3.20, 3 drb légömb-üvegből 50 fill. Karácsonyfa-angyal 40, 50, 90 fill. Lametta (angyal) arany vagy ezüst, borítékonként 6 fill., díszdoboz (esemegatór), 100 drb 20 fill. Karácsonyfa-ágyváltás 21 drb dobozban 50, 60 fill., nagyobb 15 drb dobozban 58, 75 fill., gyertyatűz-tűzestonként 50 fill. Szállítja előzetes kifizetés ellenében, 2 koronán felüli megrendeléseket utánvéttel és k. ir. udv. szállító KONRAD JÁNOS szállítóháza Brix 2042. sz. (Csehország.) képes árjegyzék kívántra bérletre ingyen és bérmentesen.

Kérje ingyen és bérmentesen nagy képes magyar árjegyzékemet 3000 név több ábrával órákról, arany- és ezüstórákról. Az első ábragyár Brix. KONRAD JÁNOS és k. ir. udv. szállító Brixben 1031. szám. (Csehország.) Valódi ezüst remontrálóra K 8.40. Valódi ezüstlánc K 2.60. Kockázat kizárva! Belsőérték megengedve v. a pénz vissza.

JÓBOLVAILLATOS MANDULA KORPA ARC ÁPOLÁSRA LEGJOBBAN BEVÁLT SZER MOTSCH A. és T. BECS. 1/3 QUELLENG. 116. 1/2 L. WOLFFLESSL.

CALDERONI és TÁRSA Budapest, IV., Váci-utca 1. (Gizella-tér sarkán). Női színházi látószék, gyöngyház, emallé és tekoós-béka burkolattal, alumíniumfogalattalban fogantatva. Férfi színházi-, tábori- és vadász-látószék. Prizmás látószék Zeiss, Busch, Goetz stb. gyártmányok eredeti aron. Aneroid legújalmérők díszes kivitelben. Homérosz-képek. Szemüvegek és orrszíptők arany, double, ezüst, tekoós és nikkefogalattal. Lorgnettek arany, ezüst, tekoós és nikkefogalattal. Lorgnettek arany, ezüst, tekoós és nikkefogalattal. — Experimentáló szekrények, fényképezési készülékek és kellékek. Kodak eredeti gyári aron. Földtekék. Laterna magikák. — IV., Kishid-utca 8.

Van-e már gyermeküknek Horgony-Kőépítőszekrény? Ha igen akkor ne mulassza el azonnal a legújabb kőépítőszekrényárjegyzékét lentjegyzett czégtől bekérni, hogy annak alapján a következő kiegészítőszekrényt kényelmesen kiválasztassa és aztán a legközelebbi játékszertekkereskedésben beszerezhesse. Ha azonban gyermekei egy Horgony-Kőépítőszekrényt még nem bírnak, vagy levedésül egy „Horgony” védjeggyel nélküli szekrény, azaz egy utánzat birtokában vannak, akkor Öntre nézve a legújabb árjegyzék közzétesz fontossággal bir, mert a legpontosabb felvilágosítással szolgál minden egyes Horgony-Kőépítőszekrényről és lehetővé teszi önék, hogy gyermekei számára a megfelelő nagyságú szekrényt kényelmesen kiválasztassa. Mindenesetre azonban saját érdekében tessék megtartani, hogy csak a Horgony-jegy-el ellátott szekrény a több mint egy negyedszázad óta jónak bizonyult Richter-féle eredeti gyártmány, minden egyéb kőépítőszekrény csak hamisítványok. — A gazdagon illusztrált árjegyzékben a Horgony-Hidépítőszekrények, Horgony-Rakásjátékok és a „Meteor” Golyó-Mozajátékok stb. leírását találjuk. Valódi csak a Horgonynyal! Richter F. Ad. és Ta., k. ir. udv. és kam. szállító, Gyár: I. Operngasse 16, Bécs, XIII/1 (Hietzing). Rudolstadt, Nürnberg, Olten (Schweiz), Rotterdam St. Pétervár, New-York. A ki zenekedvelő, az kérjen árjegyzékét a híres Imperator zeneművekről, beszédművekről és Horgony-hangszerekről is.

A „Titania” gyorsgőzmozogép felülmul minden mosógépet, bármely konkurrenzia-hoz tartozék (olyanokat is, melyek nagy lármával és piaci reklámmal hirdettek); mos hófehérre harmad annyi időben, mint azelőtt; kiméli a felérneműt eddig el nem ért módon; megtakarít 75% pénzt és időt és olcsó, de jó. Sok ezer állizemben és ugyanannyi az elismeréssel. Próbára is. Titania - mángorló. 17-leveles nagyságban 2-3 keményfa-hengerrel, minden árfokozatban 35 K-tól feljebb. Öt év jótállás. Titania-forráfacserő, elsőrendű paragummi-hengerrel. Prospektusok, plakátok és referenciák ingyen. Képviselek keresetnek. TITANIA-MŰVEK Wela, Felső-Ausztria 20. sz. Gyártanak különlegességek gyantát: mosógépeket, takarmány-gyorspároló vetőgépeket, szénagrényeket, szecses-ferskendőket, különzetek, stb. Resztletlisékek szivesen engednek.

12662

Figyelem!

Szólóltványt, szőlővesszőt ne rendeljen addig, míg tőlem árjegyzékem nem kéri! Gyökeres oltványok ezre 140 K, Delaware ezre 100 K. Czím

Szigyártó Nagy Mihály Felsőseged (Somogy-megye).

Valódi, tűzben égetett emall amulettek 14 karátos arany keretben.

Amulettekhez illő igen aprát nyakláncok óriási választékban találhatóak árjegyzékemben. Arany és ezüst női órák, pompás hosszú lorgnon-láncok, új, apró zudacskákban ötvözött munkák. 1014. szám. Gyönyörű tűz-zománc festésű amulette, aranyból 12 K, ezüst 7 K. 1015. sz. Arany foglalatú tűz-zománc amulette 15 K, aranyozott ezüst keretű 8 K. 1042. szám. Új mintájú tűz-zománc amulette aranykeretben 20 korona.

„Omega”, „Glashütte” híres órák, arany és ezüst tokban, állandóan raktáron. 1044. sz. Párisi zománc képpel, aranyból, 10 gyönggyel és 22 K, 10 brilliánsal 60 kor. 1045. sz. Csodaszép kivitelű, izlése arany keretű zománc amulette 16 korona.

!!UJDONSÁG!! Csak nálam kapható! SZENT ERZSÉBET AMULLETTE Valódi tűz-zománc festmény, Szent Erzsébet álló alakjával, gyönyörűen színezve, valódi arany keretben 12 korona, aranyozott ezüst 5 korona. Schönwald Imre magyar órásmester és ékszergyáros Pécs, 15. szám. Ki ezen lapra hivatkozik, megkapja most megjelent új nagy képes árjegyzékemet ingy. és bérmentesen.

Zeneáruk. Hegedűket, harmonikákat, cittrákat, fuvolákat stb. stb. legújabb kivitelben és legjobb minőségben szállít és k. ir. udv. szállító. Konrad János Brix 794. (Csehország.) Hegedűk K 4.80, 5.50, hegedűnyakok K 8.50, 1. húsharmóniák K 4.80, 5.20. Szóvaldítás utánvéttel. Nincs kockázat! Kiszérelés megengedve, vagy pénz vissza. Főárjegyzék 3000 képpel k. ir. udv. ingyen és bérmentesen.

Ingen és bérmentesen! küldöm meg mindenkinek nagy és gazdagon illusztrált magy. árjegyzékemet 3000-nél több képpel mindennemű szőlő, jó olcsó zeneművekről, m. kir. és oszt. cs. udv. szállító Konrad János zeneműszállítóháza Brix 1448 Magy. levelezés. (Csehország.) Tanulókedvű vonó nélkül csak K 4.80, 5.50, 6.— Hegedűvonal K —80, 1.—, 1.40 és feljebb. Cittrák, harmonikák stb. raktáron. Tetsék árjegyzékét kéri.

A hajkihullás mindenkor gyanus, ugyazintén a fejbőr viszketése. Mindkettő a legtöbb esetben a kopaszodáshoz vezet. Mindkettőt megelőzhetjük, ha használjuk a Dr. Dralle-féle NYIR-HAJVIZET. Meglepip siker! Egyszer megpróbálva, mindig használva! Erősíti a hajnövést. Meggátolja a korpaképződést. Világkiállítás St. Lou 1904. Grand Prix. Milano 1906. Kérem határozottan figyelni a „DR. DRALLE” névre. Kapható mindenütt. A számtalan utánzat csak azt bizonyítja, hogy mekkora kedveltségnek örvend ez a gyártmány. Nagybani raktár Ausztria-Magyarors. részére: M. Hoffmann & Co., Tetschen a. E.

LOHR Mária Csepke-, vegyészeti tisztító és festészeti intézete. Gyár: VIII., Baross-utca 85. Főközlétek: IV., Eszék-út 6. VI., Andrássy-út 16. VIII., József-körút 2. IX., Csévi-tér 9. V. Harmad-utca-utca 3. VI., Telep-körút 30.

Párisi világkiállítás „Grand Prix” 1900. Kwizda-féle Restitutions-fluid mosóvíz lovak számára. Szóvalj egy, czimke és csomagolás véde. Egy üveg ára 2 K 80 f. 40 év óta az udvari- és versenyistállóknban használatban nagyobb strapáknál elő- és uteró-sítóul, inak merevítésénél, stb. sz. idomításnál kiváló munkára képesíti a lovakat. Kwizda-féle Restitutions-fluid csak a mellékelt védjeggyel valódi. Képes árjegyzékem ingyen és bérmentesen. Főraktár: Török József gyógyszerész, Budapest, Király-u. 12 és Andrássy-út 26.

Serravallo CHINA-BOR VASSAL. Hygienikus kiállítás 1906 Legmagasabb kitünt. Erősítőszér gyengélkedők, vérszegények és lábbadozók számára. Ztvagygyógyászati, ideg-erősítő és vérjavító szer. 3000-nél több orvosi vélemény. J. SERRAVALLO, Trieste-Barcola. Vásárolható a gyógyszerárakban filléres üvegekben K 2.60, egész literes üvegekben K 4.80.

Természetes forró-meleg kénes forrásó a Thermal-szálloda földszintjén, iszapborogatások, kő- és kádürdők a Nagyszálloda földszintjén. Gondos pensió. A téli fürdővadászra vonatkozó felvilágosítás végezt. forduljon a budai Szent-Lukácsfürdő igazgatóságához.

KRISTALIN? SZÉPÍTŐSZER. KRISTALIN-POUDER 1 K. KRISTALIN-SZAPPAN 1 K. MAGYARORSZÁGI FŐRAKTÁR, BUDAPEST VIII. BAROSS U. 91.

Hirdetéseket felvetetek a kiadóhivatalban. Budapest Egyetem-u. 4.

David Károly és Fia doboz-, papíraru- és szabad. fémkapocsgyára Budapest, I., Mészáros-utca 58. Telefon sz.: 41-48. Sürgőnyczim: Cartonage. Göczerőre berendezve. A magyar kir. dohányjövődék szállítója. Napi gyártás 150,000 doboz.

GANZ és TARSÁ VASÁNTÓ ÉS GÉPGYÁR R.-T. BUDAPESTEN. MOTOROK benzín-, spiritus-, gáz-, sztrégáz- és kohógáz-üzemre minden nagyságban 3000 literig. Üzemeltetés: 14-24 iller 16000kwh és óráként. Emelődaruk kőli, gáz, petróleum vagy elektromos hajtásra. Kézi hengerelőgépek. Gőzök. Gőzmotoros személyszállító vasuti kocsik kőli- és nagyvasutak számára. Mindenféle vasuti kocsik személy- és teherszállításra. — Vasuti felszerelések. Kérgőpáncélú keretű (Griffin rendszerű) Hengeresűkek malmozók számára. Kérgőpáncélú hengerelőgépek. Mindenféle malmozók. Kérgő malmozók berendezése és felszerelése. Brikettgyártó szén- és fűrészpapír és állók brikettgyártására. Turbinák minden egyes esetben a helyi szükségletek megfelelően szerkesztve, tehát az elérhető legnagyobb hatásfok biztosításával. Speciális gépek a papír- és szálgyártás-gyártások. Transzmissziók. Fűtőmasztók-készülékek. Gyári berendezések. Árjegyzékkel és költségvetésekkel szivesen szolgálunk. Budapest-Budaörs utca 8. let. IV., Koronahérszeg-u. 5. Ganz-féle Villamosdég R.-T. Budapest, II., Lövház-utca. Elektromos világító és erőátviteli berendezések egyen- és váltakozó áramra. Kőli briket reklámozók. Elektromos üzemű berendezések üzemeltetésében. Meglévő berendezések átálításra. Elektromos üzemű szivattyúk, tejszárítógépek, szecses- és malmozók. Elektromos kő- és nagyvasutak. — Árjegyzékkel és költségvetésekkel szivesen szolgálunk.

A mi jóízlesü vevőkörünk

Óvakodjonizletesen mázsol: (tőhát gyertyáknál kellemetlen, főtő szag) és a helyes szerkezeti szabályokat nélkülöző bazarárutól. Az ily áru nem az élvezhető ellenértékül, hanem megtévesztő konkurrenzálással szolgál.

„Gloria angyalharangocskák”

(1893. t. e. é. törv. véde. Kizárólag Plokl és Haas-nál.) — Fényes kőzetű ragyogó a karácsonyi kőzetűt hirdetik. Tündéres fényével beragyogja az egész karácsonyfát. A három gyertya melegtől felső kerék forgásba jön a róla lecsüngő papírt kalapások az angyalharangokhoz verődve, egyszerre többféle igen kellemes tiszta összhangot hallatnak. — Így a finnyes kőzetűt ragyogva, a szent jászhoz vonuló nyaj csendőre emlékeztetve a belelelmi új varázsló erejét általán eji lennünk és gyermekünk. — A kék hara állatja is különösen működik. 75 kr. Torvényesen védett „Gloria angyalharangocskák” minden része tiszta tükörfényűre van nikkelezve ezüstlanthez verőgyönggyel. Az angyalok mind nikkelezve, tehát minden áruva huzomázással festve. Drb 75 kr., 3 drb 2 frt 10 kr. Kérjük a mi t. vevőkörünkönket, hogy olcsó és ily fröléslen árut, mely nem Plokl és Haas-féle „Gloria harangocskák”, még ingyen se fogadja el, mert néhány fillérvé vált megtakarítás miatt csak bosszankodni fog. Hatos „Gloria-harang”, mint az előbbi, de három kollonáló ezüst folio lomborzával és az egész készleket tiszta tükörnikkelelű árba 1 frt. 3 ár 2 frt 90 kr. Budapest. Plokl és Haas * sportüléseket karácsony * Anczassy ut 13.

Finom karácsonyfa-disz, karácsonyfa csoda-gyertya és a pástorjátékokhoz szükséges kellékek kaphatók. EMMERLING ADOLF üzletgép, farsangi czikkek stb. gyárosoknál Budapest. Gróf Károlyi-utca 26. Árjegyzék bérmentesen. Nagybani árusítás december 10-ig.

BERKETZ ISTVÁN UTÓDA
 *** kelmefestő és vegytisztító gyára ***
 Budapest, IX. ker., Kinizsy-utca 14. szám. Cégtulajdonos: Kovács Endre.

Kitűntetve: Páris, Bécs, Budapest, Szeged. Alapítva 1864. Telefon 63-36. Vidéki megbízások pontosan teljesíthetők.

Gyűjtőtelepek: — Andrassy-út 50. szám. Lipót-körút 16. szám. Izabella-utca 66. szám. Rákóczi-út 78. szám. Ulíli-út 30. szám. Váci-utca 51. szám.

ALKALMAS KARÁCSONYI ÉS UJÉVI AJÁNDÉKOK!!!

Leltározás előtt. Nagy választék: női táska, szivar-, cigaretta-, névjegymény a szigorúan szabott árakból. **Az «Angol Bőröndös»-nél Budapest, Deák Ferencz-utca 16. Deák-tér mellett.**

Ujdonság! Tervezzem vidéi! Bejegyzté min! Hatásos!

Brilláns karácsonyfa-angyal-csönggetés. I. sz.

egészen fémből, 6 aranyozott angyallal, 30 cm. magas. El nem törő karácsonyfaszucs. Keszesség kifogástalan működésért. Legzsebb és legújabb karácsonyfadisz. mely egyetlen keresztény családunk sem hiányozhat. A három gyertyalángtól származó meleg levegőtől forgásba jön a hajtókerék, az arra alkalmasított jéviteli acélszalagok megítik a három harangot, miáltal kellemesen hangzó, ezüstszízes csönggetés keletkezik, mely fiatalokat és öregeket egyaránt karácsonyi hangulatba helyez. Ara kartonnal és használati utasítással együtt drb-nként **K 1.50.** 3 drb K 4.—, 4 drb K 5.20, 6 drb K 7.50, 9 drb K 10.80, 12 drb K 13.50, 24 drb K 26.50. Utánvetél 20 fillérel drágább. 2. szám. Ugyanaz a karácsonyfa-angyal-csönggetés igen elegáns, külön finom nikkel levett kivitelben sedrott harangszalagot kap. Közül karácsonyi és ujvi kártyák, melyek mindegyikének 10-20 fillér az ára. Kicsérelés megengedve, vagy pénzvisszaadás, tehát nincs kockázat! A megrendések idejében intézendők. Cs. és kir. udv. szállító **KONRAD JANOS BRUX 2041. sz.** (Csehország.) Tessék legújabb főrajgyűjtemet kérti 3000 képpel, mely önmek szommal ingyen és portómentesen megküldetik.

pokkal és 3 pompá-cán sugárzó ezüst-lametta-virággal, melyek a gyertyák meggyújtásánál csodálatos fényreflexet adnak. Kartonban használati utasítással együtt bormentesen és előfizetés mellett **K 2.—**, 3 drb K 5.50, 4 drb K 7.25, 6 drb K 10.50, 9 drb K 15.50, 12 drb K 20.25, 24 drb K 39.50. Utánvetél 20 fillérel drágább. A feni csönggetésből egyenlő több megrendelésnél minden megrendelő 10 drb válogatott, művészi kivitelű képes levelezőlapot kap. Közül karácsonyi és ujvi kártyák, melyek mindegyikének 10-20 fillér az ára. Kicsérelés megengedve, vagy pénzvisszaadás, tehát nincs kockázat! A megrendések idejében intézendők. Cs. és kir. udv. szállító **KONRAD JANOS BRUX 2041. sz.** (Csehország.) Tessék legújabb főrajgyűjtemet kérti 3000 képpel, mely önmek szommal ingyen és portómentesen megküldetik.

Ha őszül a haja,
 ne használjon mást, mint a
„STELLA“-HAJVIZET,

mert ez nem hajfestő, de oly vegyi összetételű szer, mely a haj eredeti színét adja vissza. Üvege 2 K.

ZOLTÁN BELA gyógyszerárban,
 Budapest, V/49, Szabadagút, Sétátér-utca sarkán.

Legszébb mulatságot
 nyújtanak legújabb kiválóan működő
Beszélőkészülékeim,

melyek zenedarábokat, előadásokat, zenei zenét stb. természetesen reprodukálnak. 800. sz. „Liliput”, teljesen fémmel kidolgozva és tartós zománccal bevonna, nagysága 16 1/2 x 10 1/2 x 8 1/2 cm. rendkívül tartós, szolid műjatszás körben felbűszható, 25 cm.-es lemezeket könnyen keresztállít, lemeztárcsát posztóval bevonna, virágos tölcse 25 cm.-es hangnyílással, szenzációs hatású hangszerelemezű, a járómű megente zajtalan és jól működő. Ára 2 lemezzel vagy 1 duplaszállal (35 cm. átméretű), beázólag 200 tüvel: **K 22.—**. l-r. hanglapok 25 cm. átmérettel két oldalon játszható **K 3.—**. A legzsebbajabb választékot beszélgépekben ún megtalálja az én főrajgyűjtemem. Székéki utánvetél v. előfizetés ellenében **Konrad Janos** cs. és kir. udv. szállító **BRUXEN 573. sz.** (Csehország). — Főrajgyűjtemet 3000 képpel kívántra mindenkinék ingyen és bormentesen küldök.

Páratlan és csodás hatású arcszépítő és finomító a Földes-féle

Margit-crème

főuri körökben használt készítmény. Zsirtalan, ártalmatlan, ruglén szépít. Az egész világon kapható 1 és 2 koronás tegelyekben. Margit-szappan 70 f., Margit-pouder 1 K 20 f. három színben kapható. Tessék a záróvédjegyre ügyelni és csakis eredeti készítményt elfogadni, melynek ártalmatlanságáért és kitűnő hatásáért felelősséget vállal
 a készítő
FÖLDES KELEMEN gyógyszerész Aradon.

AZ ORSZ. MAGY. IPAR-MŰVÉSZETI ISKOLA
CSIPKE-OSZTÁLYA
 KÉSZIT VALÓDI HALASI, RECZE- ÉS VERT OSIPKÉT. CSIPKÉS TÁRGYAKAT, MINT BLOUSOKAT, FÜGGÖNYÖKET, TERITÖKET STB. EREDETI TERVEK UTÁN AZ IS-
 KOLA ÖSSZEÁLLIT. OSIPKEKÉSZÍTÉST TANIT.

BUDAPEST, IV. KIGYÓ-TÉR 1.

Vegyi tisztítás, ruha-festés, gőzmosás
 ezimű ismertető füzetet bárkinék bormentesen küld **Haltenberger Béla, Kassa.**

A gége, torok, tüdő, gyomor, bél, vese, hólyag hurutos bántalmainál felülmulthatlan

MÁLNÁSI Siculia ARTÉZI GYÓGVÍZ
 KAPHATO MINDENÜTT
FŐ- BRÁZAY KÁLMÁN
 RAKTÁR: BUDAPEST, VIII. JOZSEF-KÖRUT 37/39
 Csak „SICULA” névvel ellátott üvegek valódiak

BŐRSZÉKIPAR
KENDI ANTAL

Budapest, IV. ker., Károly-utca 2. szám.

Angol bőrbutor készítése, festése és renoválása saját műhelyemben. — Ebédlőszékek, irodafotelek valódi bőrrel, ülőbutor-állványok kárpitozása. Székátalakítások.

Rozsnyay vasas china bora.

Igen hatásos vérszegénység, sápkor, neurasthenia eseteiben. Egy 1/2 literes üveg ára 3.50 kor.

A Rozsnyay-féle vasas china bor

egyike a legelterjedtebb és leg-hatásosabb gyógyboroknak. A külföldi készítményeket felülmúlja. Vérszegényeknek különösen ajánlható 13475

Kapható: minden gyógyszerárban. Továbbá a készítőnél: **Rozsnyay Mátyás** gyógyszerárban Aradon, Szabadagút-tér.

VASÁRNAPI UJSÁG

49. SZ. 1908. (55. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ: HOITSY PÁL. FŐMUNKATÁRS: MIKSZÁTH KÁLMÁN. BUDAPEST, DECEMBER 6.

Szerkesztési iroda: IV. Reáltanoda-utca 5. Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4. Előfizetési feltételek: Egész évre 16 korona. Félévre 8 korona. Negyedévre 4 korona. A «Világkronika»-val együtt négyedévenként 80 fillérel több. Külföldi előfizetésekre a postallag meg-határozott viteldij is eszolandó.

REMBRANDT-KIÁLLÍTÁS A SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUMBAN.

Két év előtt ünnepelte az egész művelt világ Rembrandt születésének háromszázéves fordulóját. Alkotásainak gyűjteményes kiállításában, szülőföldjén összeült nemzetközi műtörténeti kongresszusban és vele foglalkozó különféle kiadványokban nyilvánult ez a nevezetes emlékünnap. A Szépművészeti Múzeum grafikai osztálya, mely Rembrandt

eredeti rajzaiból és rézkarczaiból kiváló gyűjteményt őriz, akkoriban tervbe vette, hogy féltett kincseinek közszemlére tételével a maga részéről szintén hozzájárul a mester ünnepeléséhez. Egyéb teendők azonban egészen a legutóbbi időkig késleltették ezen fontos kiállítás megvalósítását. Most, hogy épen a modern hollandusokat látjuk vendégeinkül a szomszédos Múcsarnokban, fokozott örömmünk telhetik ezek nagy ősenek tanulmányozásában. Közönségünk, úgy látszik, fölismerte ezt az érdekes

összehasonlításokra, épületes párhuzamba állításokra kínálkozó alkalmat és a múlt vasárnapi megnyitás óta oly sűrű tömegekben látogatja a múzeum elegáns grafikai termét, hogy az valóban páratlan, minden előzőnél jelentősebb sikert jósol a Rembrandt-kiállításnak. Legfőbb látnivaló a mester huszonhat darab szebbnél-szebb eredeti toll- és ecsetrajza, — mintegy bevezetésül, elől a bejárat melletti fal mentén és az első szekrényben fölállítva. A nagy közönség, mely a Szépművészeti Mú-

Tájkép a három fával.

A SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUM REMBRANDT-KIÁLLÍTÁSÁBÓL.